

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY LUBASZ

1.1. Historia Gminy Lubasz

Pierwsze ślady pobytu człowieka na terenie obecnej gminy Lubasz pochodzą z epoki neolitu (4500-1800 p.n.e.), lecz są to pojedyncze znaleziska. Liczniejsze dowody archeologiczne, wskazujące na stałe zasiedlenie okolic Lubasza, pochodzą z epoki brązu oraz epoki żelaza (1800-700 r. p.n.e.). Śladem kultury łużyckiej jest odnaleziony w bardzo dobrym stanie grób skrzynkowy z ciosanego kamienia z VI w. p.n.e., zawierający cztery urny z prochami zmarłych. Liczne dowody osadnictwa na terenie Gminy pochodzą również z okresu wpływów rzymskich - z pierwszych wieków naszej ery. Ziemie nadnoteckie odwiedzane były w tym czasie przez kupców rzymskich, docierających tutaj w poszukiwaniu bursztynu. Według niektórych przypuszczeń, w okolicach Lubasza miała istnieć rzymska faktoria jako punkt zatrzymywania się kupców na jednym z odgałęzień szlaku bursztynowego. Miejscowość ta o nazwie Limioseleion została uwidoczniiona na mapie rzymskiego geografę Ptolemeusza w 150 r. n.e.

Dowodem wczesnośredniowiecznego osadnictwa w Lubasz jest grodzisko stożkowate, usytuowane w parku dworskim. Jest to kopiec w kształcie ściętego stożka, otoczony wałem ze śladami fosy. Grodzisko datowane zostało na XIII/XIV w.

Od XIII w. rozpoczyna się w historii Lubasza i okolicznych miejscowości okres potwierdzony historycznymi źródłami pisanymi. Wieś w tym czasie była główną siedzibą rodu wielkopolskiej rodziny Lubaskich. W średniowiecznych źródłach historycznych pojawiają się również pierwsze wzmianki na temat okolicznego osadnictwa. Z terenu obecnej gminy Lubasz wymienione zostały: Sławno, Bzowo, Krucz, Dębe, Goraj, Sokołowo, Klempicz, Prusinowo i Stajkowo. Wszystkie wsie pozostawały prywatnymi posiadłościami szlacheckimi.

W XVI wieku Lubasz przeszedł na własność Gorajskich, którzy w 1546 r. wzniesli nową siedzibę - najprawdopodobniej drewniany dwór, na którego miejscu w połowie XVIII wieku ród Miaskowskich wznosił okazały klasycystyczny pałac. Od czasów ich panowania rozpoczął się intensywny rozwój Lubasza. Także z fundacji Miaskowskich w latach 1750-1761 wzniesiono obecny murowany kościół w stylu późnego baroku.

Po II rozbiórce Polski obszar obecnej Gminy znalazł się pod zaborem pruskim. Na mocy ustaleń Kongresu Wiedeńskiego z 1815 roku, z ziem zaboru pruskiego utworzono Wielkie Księstwo Poznańskie, a omawiane tereny znalazły się w granicach powiatu czarnkowskiego. Obszar Gminy podzielony był na kilka mniejszych majątków ziemskich. Dominowało tu rolnictwo, a drobny przemysł i rzemiosło rozwinęły się dopiero pod koniec XIX wieku.

W 1896 roku oddano do użytku linię kolejową Krzyż-Rogoźno, biegnącą przez południową część Gminy, co przyczyniło się do pewnego ożywienia gospodarczego tych terenów. Powstały dworce i inne kolejowe budynki. Ciekawostką w historii rozwoju gospodarczego jest krótki epizod górniczy z terenu Gminy - w XIX wieku Hochbergowie

założyli w Kruczu kopalnię węgla brunatnego, po której zostały ślady trzech zalanych wodą szybów.

Ostatecznie w 1919 roku, na mocy postanowień Traktatu Wersalskiego, tereny obecnej gminy Lubasz w całości zostały przyłączone do Polski. Międzywojenny okres stabilizacji i rozwoju przerwał atak hitlerowców na Polskę. W okolicy Lubasza nie było działań wojennych, ale wszystkie zakłady przemysłowe i majątki zostały zajęte przez okupanta. Wyzwolenie nadeszło na przełomie lat 1944/1945. Rozpoczął się proces migracji, powrotów wysiedleńców. Majątki zostały rozparcelowane, powstały liczne gospodarstwa chłopskie, a na ziemiach przejętych przez państwo utworzono z czasem Państwowe Gospodarstwa Rolne.

Gmina utrzymała rolniczy charakter po dziś dzień. Grunty po upadłych PGR-ach trafiły do rolników prywatnych, co wpłynęło na poprawę wielkości areałów ich gospodarstw. Po 1989 roku nastąpił gwałtowny rozwój sektora usług, głównie w sferze handlu, gastronomii oraz turystyki i przetwórstwa drzewnego. Do największych przedsiębiorstw w gminie Lubasz należą obecnie: producent mebli ze stali nierdzewnej, producent baterii i ogniw cynkowo-powietrznych oraz zakład cukierniczo-piekarniczy.

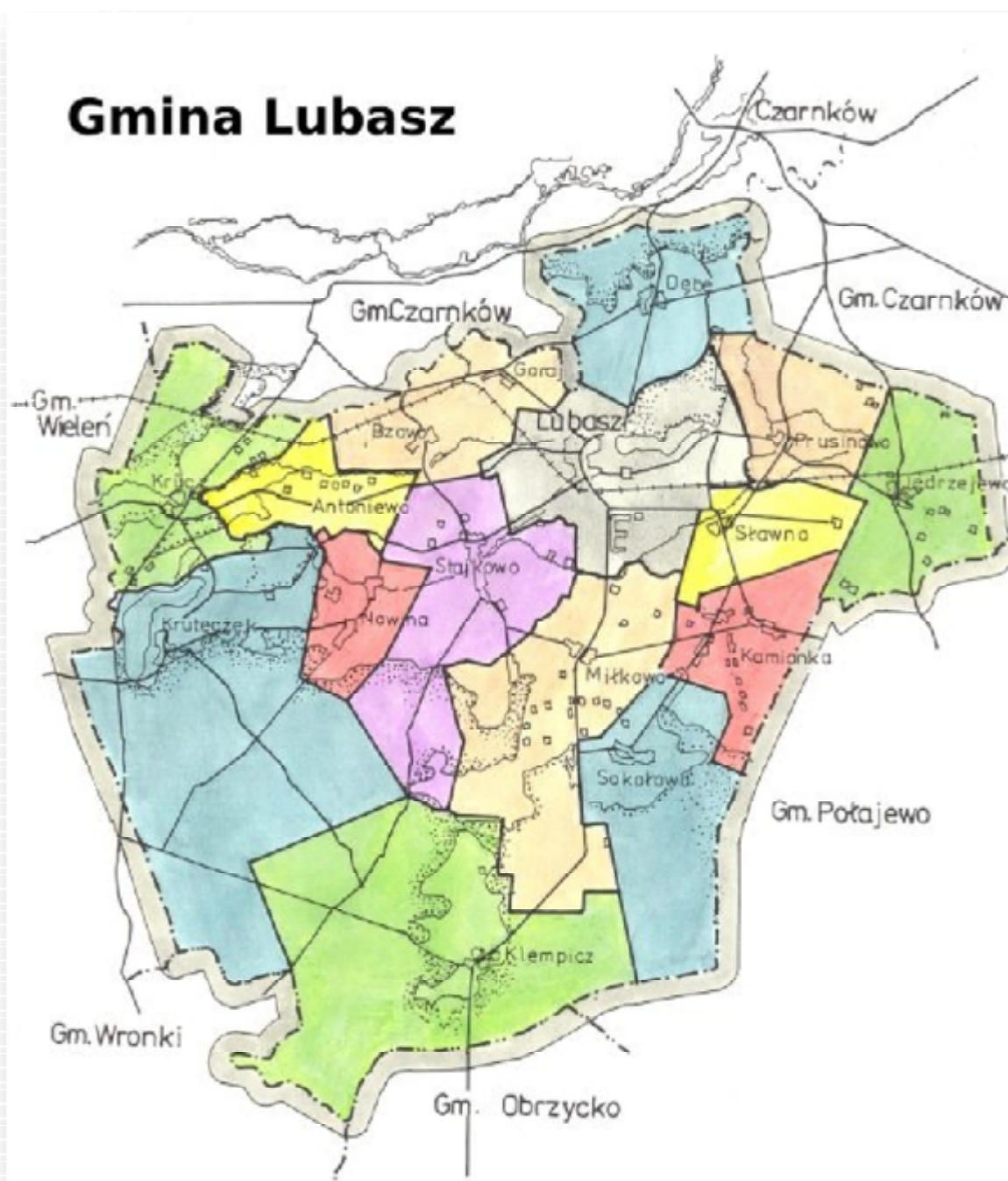
1.2. Lubasz dzisiaj

Gmina Lubasz położona jest w północnej części województwa i wchodzi w skład powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. Od zachodu graniczy z gminą Wieleń, od północy – z gminą Czarnków, od wschodu – z gminą Połajewo (wszystkie należące do powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego), od południa natomiast z dwiema gminami powiatu szamotulskiego – Obrzycko i Wronki.

Gminę tworzy 15 sołectw, a jej siedziba znajduje się w Lubaszu. Powierzchnia Gminy wynosi 16.762 ha (167 km²). Pod względem zajmowanej powierzchni największy udział mają lasy (47%). Użytki rolne zajmują powierzchnię 7.812 ha, a więc 46,7% powierzchni Gminy, z czego 83% stanowią grunty rolne, 2% sady, 8% łąki trwałe, a 7% pastwiska trwałe.

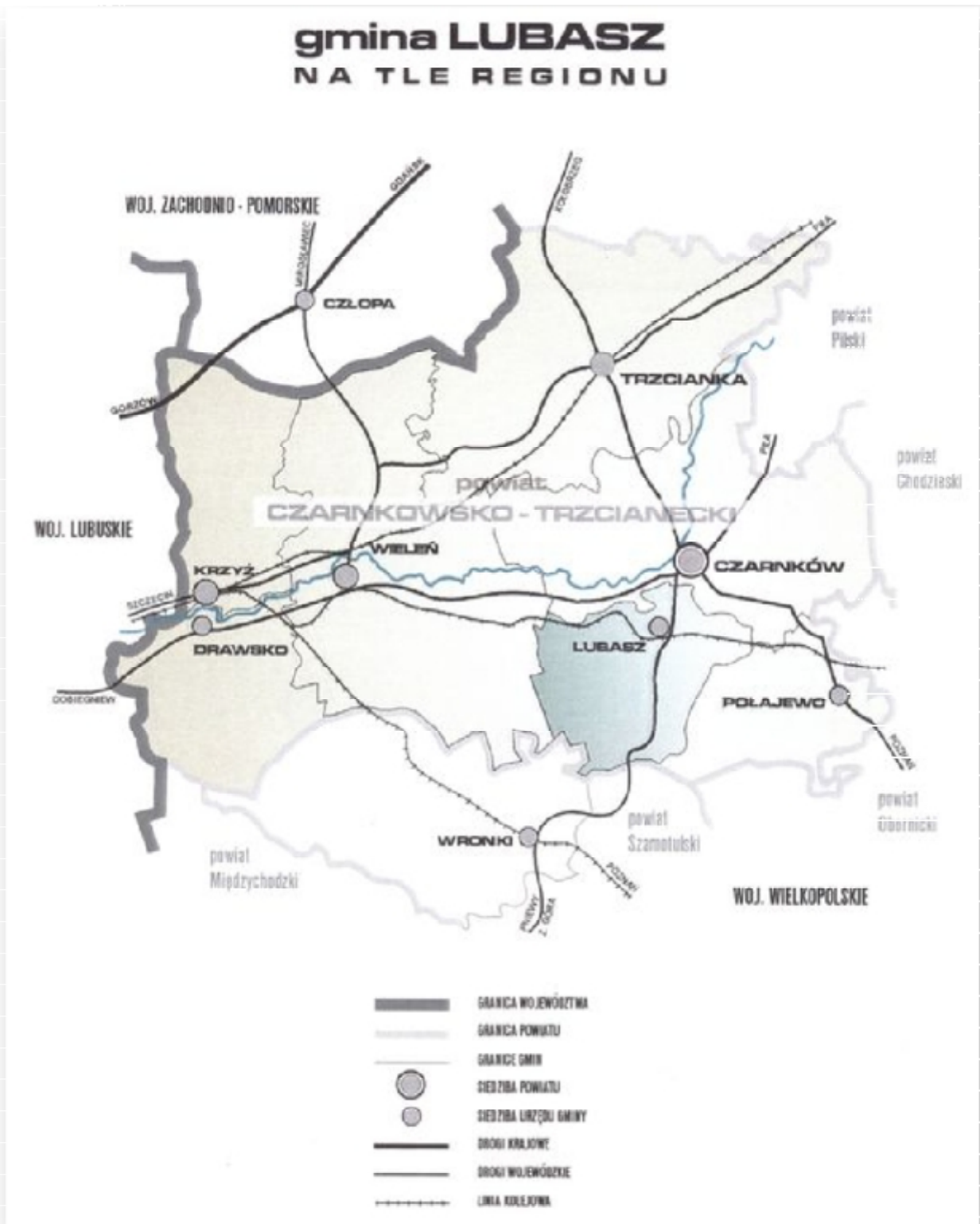
Sieć komunikacyjną w granicach Gminy tworzą: drogi wojewódzkie: nr 182 Międzychód-Wronki – Piotrowo – Czarnków – Ujście, nr 153 Siedlisko – Runowo – Gajewo – Ciszkowo – Goraj – Lubasz i nr 140 Wronki – Jasionna – Krucz – Ciszkowo, drogi powiatowe o łącznej długości 28 km i drogi gminne o łącznej długości 41 km.

RYSUNEK 1. GMINA LUBASZ

ŹRÓDŁO: STRONA INTERNETOWA GMINY

RYСУNEK 2. POŁOŻENIE GMINY NA TLE REGIONU

1.3. Władze i pracownicy Gminy

Urząd Gminy w Lubaszu zlokalizowany jest przy ul. Chrobrego 37 w Lubasz. Jest on czynny obecnie od poniedziałku do piątku w godzinach: od 7:30 do 15:30. Wójt Gminy Lubasz przyjmuje mieszkańców Gminy w poniedziałek w godzinach: od 10:00 do 13:00.

Władze Gminy stanowią:

- Wójt Gminy: Marcin Filoda
- Sekretarz Gminy: Grażyna Graj
- Skarbnik: Elżbieta Ratajczak.

Pracownicy Urzędu to:

- Sekretariat: obecnie Iwona Ratajczak
 - Inspektor ds. środków pomocowych i promocji Gminy: Andrzej Łusiewicz
 - Inspektor ds. gospodarki komunalnej i zaopatrzenia: Danuta Wiza
 - Kierownik USC: Magdalena Słodowa
 - Inspektor ds. mienia, leśnictwa i ochrony środowiska: Alicja Kaźmierczak
 - Referent ds. zarządzania kryzysowego i straży gminnej: Elżbieta Janasek
 - Inspektor ds. budownictwa i remontów : Wiesław Graj
 - Inspektor ds. gospodarki przestrzennej: Adam Ratajczak
 - Inspektor ds. zaopatrzenia wsi w wodę i kanalizację: Maciej Wyrwa
 - Inspektor ds. infrastruktury drogowej : Piotr Błoch
 - Zastępca Kierownika USC : Janina Szwerkolt
 - Zastępca Skarbnika Gminy inspektor ds. księgowości budżetowej: Renata Fąferek
 - Inspektor ds. księgowości podatku VAT: Maria Budner
 - Inspektor ds. płacowych: Magdalena Skąlecka (obecnie również stanowisko ds. obsługi kasy)
 - Inspektor ds. księgowości budżetowej: Luiza Piątek
 - Inspektor ds. wymiaru podatku i opłat: Arleta Przybył
 - Inspektor ds. księgowości podatkowej: Agnieszka Wójcik
 - Inspektor ds. obsługi informatycznej: Tomasz Lipski
 - Mł.referent ds. egzekucyjnych : Agnieszka Ławniczak
 - podinspektor ds. zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska: Mariusz Kolasiński
 - Komendant Straży Gminnej: Magdalena Kicza- Stróżyńska
 - Strażnik Straży Gminnej: Magdalena Cyrulik (obecnie przebywa na urlopie macierzyńskim)
 - Inspektor ds. administracyjnych: Marta Jorka
- Dodatkowo w ramach umowy na czas określony zatrudnione są :
- Referent ds. obsługi straży gminnej – Iwona Magdziarz
 - Inspektor ds. egzekucji opłaty śmieciowej – Wiesława Zdanowicz

ŚRODOWISKO NATURALNE

2.1. Położenie i ukształtowanie powierzchni

Gmina Lubasz położona jest w zachodniej części Polski. Według podziału kraju na jednostki fizyczno-geograficzne, jest to strefa styku dwóch makroregionów: Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej oraz Pojezierza Wielkopolskiego.

Gmina leży w strefie objętej zlodowaceniami plejstoceniowymi; to właśnie łądolód ukształtował krajobraz Gminy. Znaczna część powierzchni to równinne i lekko faliste pola sandrowe, kontrastują one ze zróżnicowanym krajobrazem moren czołowych. W północnej części Gminy różnice poziomu terenu sięgają kilkudziesięciu metrów. Charakterystyczną formą krajobrazu są liczne, głównie paraboliczne, wydmy śródlądowe najczęściej porośnięte lasem. Polodowcowy charakter ma także jedno z jezior znajdujących się na terenie Gminy – rynnowe jezioro Duże w Lubasz.

Sieć hydrograficzna jest uboga – największy ciek tworzy niewielka rzeczka Gulczanka, lewy dopływ Noteci. Głównym bogactwem naturalnym Gminy są kruszywa, złoża torfu i gytii oraz drewno. 47% powierzchni Gminy porastają lasy włączone do terenów chronionego krajobrazu „Puszczy Noteckiej”. Gmina leży w strefie złóż geotermalnych.

2.2. Warunki glebowe

Udział poszczególnych klas bonitacji i kompleksów glebowych na terenie Gminy Lubasz przedstawia poniższa tabela.

TABELA 1. PORÓWNANIE JAKOŚCI GRUNTÓW ORNYCH NA TERENIE POWIATU CZARNKOWSKO-TRZCIANECKIEGO I GMINY LUBASZ - KLASY BONITACYJNE

Jednostka administracyjna	klasa	Udział poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych na terenie powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego i Gminy Lubasz								
		I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIRZ
Powiat Czarnkowsko - trzcianecki		0	0	2	5	14	10	32	33	4
Gmina Lubasz	%	0	0	3	15	24	11	22	24	1

ŹRÓDŁO: AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBASZ NA LATA 2008-2011 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2012-2015

Jak wynika z zestawienia jakości gleb na terenie powiatu i gminy Lubasz, udział poszczególnych klas w Gminie jest korzystniejszy (większy udział klas do IV i wyższych – dla powiatu wskaźnik udziału wynosi 31 %, natomiast dla Gminy Lubasz – 55%). Korzystnie wypada również porównanie pomiędzy powiatem i Gminą pod względem udziału kompleksów pszennego i żytniego bardzo dobrych i dobrych.

2.3. Warunki wodne¹

Wody podziemne na terenie Gminy Lubasz

Wody podziemne na terenie gminy Lubasz tworzą Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 127 Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie. Zbiornik gromadzi wody trzeciorzędowe, a ich szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 186 tys. m³/dobę.

W związku z wprowadzeniem w Ramowej Dyrektywie Wodnej pojęcia jednolitych części wód JCWPd, przez które rozumie się określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych, wyznaczono nowe jednostki podziału wód podziemnych, poddawanych badaniom monitoringowym. Przez teren Gminy Lubasz przebiega granica dwóch jednostek: jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 36 i JCWPd nr 42.

Jakość wód podziemnych

Jakość wód podziemnych GZWP nr 127 w 2004 roku była badana w punkcie w Krajence. Wody podziemne zostały zakwalifikowane do III klasy jakości wód – o zadowalającej jakości.

Wody podziemne w ramach JCWPd nr 42 zaliczono do IV klasy wód o niezadowalającej jakości, natomiast w odniesieniu do jednostki JCWPd nr 36 – do III klasy wód o zadowalającej jakości².

WODY POWIERZCHNIOWE

Do wód powierzchniowych na terenie gminy Lubasz należą: wody płynące w postaci rzek i melioracji oraz wody stojące w postaci jezior, stawów i zbiorników retencyjnych.

Głównym ciekim Gminy jest rzeka Gulczanka, będąca lewobrzeżnym dopływem Noteci, do której uchodzi w 77,1 km. Całkowita długość rzeki wynosi 31,6 km, a wody spływają do niej ze zlewni o powierzchni 107,1 km². Zlewnia ma charakter rolniczy. Rzeka jest także odbiornikiem oczyszczonych ścieków z oczyszczalni w Stajkowie. W 2004 roku rzeka Gulczanka została objęta badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego wód powierzchniowych, a wody jej zaliczono do klasy IV – wód o niezadowalającej jakości. Rzeka nie została zakwalifikowana przez RZGW - zgodnie z ustawą Prawo wodne - do wód powierzchniowych przeznaczonych do bytowania ryb łososiowatych i karpowatych w warunkach naturalnych oraz umożliwiających ich migrację. W 2005 roku jakość wód Gulczanki poprawiła się i została zakwalifikowana do III klasy (wód o zadowalającej jakości), którą utrzymała w 2006 roku.

Głównymi zbiornikami wód powierzchniowych na terenie gminy Lubasz są jeziora: Kruteckie i Duże.

¹ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015, Biuro Rzecznawstwa i Ekonomii Środowiska CODEX Sadowski i Wspólnicy Spółka Jawna www.codex.pl

Jeziro Kruteckie położone jest przy granicy gminy Lubasz z gminą Wieleń. Wraz z zarastającymi je torfowiskami zajmuje powierzchnię ponad 90 ha, średnia głębokość zbiornika wynosi 1 m (maks. 2 m). Jezero otacza szeroki pas trzcin. W środkowej części jeziora znajduje się zadrzewiona wyspa.

Jeziro Duże (Lubaskie) przylega do wschodnich do granic Lubasza. Jego powierzchnia wynosi 41,5 ha, a średnia głębokość 5 m (maks. 11,4 m). Brzeg jeziora w postaci stromych zboczy w większości porośnięty jest krzewami. Przez jezioro przepływa bezimienny ciek, tworząc w okolicach dopływu i odpływu tereny zabagnione. Linia brzegowa jest mało urozmaicona, w większości porośnięta trzcina, sitowiem i tatarakiem.

Jeziro Kruteckie objęte było badaniami monitoringowymi w 1999 roku, a Jeziro Lubaskie (Duże) - w 2000 i w 2005 roku. Wody Jeziora Kruteckiego zostały zakwalifikowane do II klasy czystości, natomiast wody Jeziora Lubaskiego (Dużego) w 2000 roku zaliczono do II klasy czystości (którą utrzymało w 2005 roku pomimo pogorszenia punktacji klasyfikacyjnej), jezioro to należy do III kategorii podatności na degradację (jeziro o niekorzystnych warunkach naturalnych, łatwo ulegające degradacji).

2.4. Walory środowiskowe - lasy i obszary zadrzewione, fauna i flora³

Wysokie walory przyrodnicze gminy Lubasz potwierdzone są faktem ustanowienia na jej obszarze obszarów prawnie chronionych. Największym powierzchniowo terenem chronionego krajobrazu jest kompleks „Puszcza Notecka”. Teren ten obejmuje obszar przykrawędziowy doliny Noteci ze wsiami Antoniego, Bzowo, Goraj i Dębe oraz sołectwa o przeważającej funkcji leśnej: Krucz, Kruteczek, Klempicz.

W Puszczy Noteckiej dominuje drzewostan sosny zwyczajnej (stanowi ona 95% drzewostanów), wyspowo rosną buki, dęby, brzozy, świerki oraz olsza czarna. Lasy Puszczy to królestwo grzybów i zwierzyny łownej. Osobliwością jest także rezerwat przyrody „Wilcze Błota”, utworzony w 1968 roku na powierzchni 2,76 ha w leśnictwie Krucz. Ochronie podlega tam bezodpływowe zagłębienie wypełnione wodą, otoczone wzniesieniami wydmowymi, porośniętymi borem sosnowym. Na terenie rezerwatu występuje szereg roślin bagiennych, tj. owadożerne rosiczki, turzyca bagienna, modrzewnica zwyczajna i wiele innych higrofilów.

Dużą wartość przyrodniczą posiadają jeziora położone na terenie Gminy, tj. Jeziro Duże w Lubaszu i Jeziro Kruteckie w Kruteczku. Jezero Kruteckie o powierzchni zwierciadła wody 72 ha i głębokości 2 m położone jest w strefie chronionego krajobrazu „Puszcza Notecka”. Przez jezioro przepływa rzeka Miała. Jezero otaczają podmokłe łąki, pastwiska oraz lasy. Nad brzegami jeziora utworzono dwa kompleksy działek letniskowych. Jezero Kruteckie jest jednym z większych w województwie, lecz bardzo płytkim. Brzegi jeziora porośnięte są w 100%, a roślinność wynurzona zajmuje

³ Opracowano na podstawie danych Gminy oraz dokumentu pn. „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015”, Biuro Rzecznictwa i Ekonomii Środowiska CODEX Sadowski i Wspólnicy Spółka Jawna www.codex.pl.

powierzchnię około 10 ha. Nad brzegami jeziora utworzono użytek ekologiczny pn. „Torfowiska nad Jeziorem Kruteckim”. Na obszarze tym występują ciekawe, a w niektórych przypadkach rzadkie i bardzo rzadkie gatunki roślin. Rosną tam m.in. knieć błotna, rdestnica pływająca, turzyca zaostrowana, osoka aelosowata, wywłócznik kłosowy, żurawina błotna i widlak jałowcowaty.

Świat zwierzęcy reprezentują tam:

- gady: zaskroniec, jaszczurka zwinka, zaskroniec
- płazy: rodzaju Rana i Bufo
- ssaki: kuna leśna, piżmak, wydra, dzik, jenot, zając szarak, sarna
- ptaki: występuje około 30 gatunków lęgowych ptaków wodnych i lotnych: łąbędź niemy, żuraw, bąk, perkoz dwuczuby, czapla siwa, gęgawa, słowik rdzawy, remiz, bączek, kormoran, czajka, wodnik i inne.

Dalszych 40 gatunków ptaków zalatuje tutaj w okresie przelotów lub na żerowiska; są to m.in. bielik, rybołów, łąbędź krzykliwy, śmieszka, gęgał, bocian biały i bocian czarny.

Odmienny charakter posiada Jezioro Duże w Lubaszcu o powierzchni zwierciadła wody 41,5 ha i maksymalnej głębokości 11 m. Jezioro otoczone jest lasami oraz gruntami rolnymi. Akwen ten posiada wysokie walory rekreacyjne. Nad jego brzegiem znajduje się ośrodek wypoczynkowy, wyposażony w bazę wypoczynkową i noclegową. Jezioro i jego otoczenie posiadają również wartość przyrodniczą. Brzegi porośnięte są trzciną, sitowiem i tatarakiem. Roślinność zanurzoną reprezentuje: moczarka kanadyjska, rogatek szorstki, rdestnica przeszyta i wywłócznik. W jeziorze występuje szczupak, węgorz i lin. W ostatnim czasie jezioro poddawane jest rekultywacji metoda pulweryzacji.

Rezerваты

Na terenie Gminy zlokalizowany jest rezerwat przyrody Wilcze Błoto, ustanowiony w 1968 roku, o powierzchni 2,76 ha, znajdujący się w oddz. 52, Leśnictwa Ciszkowo, Obręb Krucz. Jest to rezerwat częściowy o charakterze florystycznym, którego celem jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zbiorowisk roślinności bagiennej i torfowiskowej.

Obszary chronionego krajobrazu

Część obszaru gminy Lubasz znajduje się w granicach dwóch obszarów chronionego krajobrazu: Puszcza Notecka i Dolina Noteci.

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci charakteryzuje krajobraz łąkowo-polno-osadniczy, fragmentarycznie jeziorno-leśno-łąkowy. W samej pradolinie rzeki Noteć przeważa ekosystem łąkowy, tzw. Nadnoteckie Łęgi, które mają duże znaczenie dla gospodarki hodowlanej.

Nadnoteckie Łęgi o powierzchni 10 tys. ha to fragment dolnego biegu Noteci. Obszar ten pokrywają w większości torfowiska niskie i zalewowe łąki – łęgi z dużą liczbą starorzeczy, kanałów i zarastających torfianek. Po niegdyś dominujących lasach lęgowych wierzbowo-topolowych, które zostały zlikwidowane przez rozwijające się rolnictwo w celu uzyskania żyznych łąki lęgowe, pozostały fragmenty zbliżone do naturalnych koło źluz: Nowe, Lipica i Rosko. Nadnoteckie Łęgi są ostoją ptaków o randze europejskiej (występują tu takie gatunki, jak: siekowiec, bocian biały, bocian czarny).

W granicach obszaru znajduje się północno-wschodnia część Gminy, a należą do niego m. in. Kompleks leśny moreny czarnkowskiej, Jez. Duże, Kanał Lubaski i sąsiadujące z nimi łąki i nieużytki wodne.

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka pełni ważną funkcję łącznikową pomiędzy dwoma korytarzami ekologicznymi o znaczeniu międzynarodowym: Doliną Noteci i Doliną Warty. Teren puszczy jest falisty i falisto-pagórkowaty, zbudowany z piasków wydmych. Lasy przeważnie tworzy sosna zwyczajna w typie boru świeżego lub boru suchego, niskiej jakości, przy ciekach wodnych, jeziorach i większych zagłębieniach terenu skład gatunkowy lasu jest bogatszy. Krajobraz w większości jest naturalny, leśny lub jeziorno-leśny. W granicach Gminy do obszaru należą: fragment kompleksu leśnego na zachodzie Gminy, Jez. Kruteckie oraz dolina rzeki Gulczanki z przyległymi łąkami.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Lubasz jest 26 pomników przyrody; są to obiekty przyrody ożywionej, a należą do nich pojedyncze okazy drzew lub ich grupy, najczęściej występujące w obrębach parków. Drzewa rosną m.in. w Lubasz, Dębe, Sokołowie, Klempiczu, Kruczu i Bzowie.

Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne zostały ustanowione Uchwałą Rady Gminy Nr XXVIII/195/97. Zajmują łącznie powierzchnię 11,12 ha. Tworzą je tereny łąkowe w rejonie trzech wsi: Dębe, Lubasz i Miłkowo. Użytek ekologiczny pn. „Torfowiska nad jeziorem Kruteckim” o powierzchni 29,00 ha w miejscowości Kruteczek utworzony został na mocy uchwały Nr XIX/231/01 Rady Gminy Lubasz

Planowane tereny chronione

Projektowany jest rezerwat przyrody MORENA CZARNKOWSKA - rezerwat krajobrazowy z wyodrębnionymi 32 zespołami roślinnymi, w tym 12 leśnymi, m. in. łągi olszowo-jesionowe, grądy, świetliste dąbrowy. Na tym niewielkim obszarze zboczy morenowych między Pianówką a Ciszkowem występują największe w Wielkopolsce zasoby kilku rzadkich i chronionych gatunków roślin.

Obszary w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000

Teren gminy Lubasz częściowo jest objęty granicami dwóch obszarów sieci Natura 2000: Obszar Specjalnej Ochrony Puszcza Notecka PLB300015 oraz Specjalny Obszar Ochrony Dolina Noteci PLH300004. Bezpośrednio do północnej granicy Gminy przylega Obszar Specjalnej Ochrony Nadnoteckie Łęgi PLB300003.

Obszar Specjalnej Ochrony Puszcza Notecka PLB300015 w większości zajmowany jest przez lasy (77%), z czego większość stanowią lasy iglaste (67%). Niewielki udział mają łąki i pastwiska (4%), tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych i zbiorniki wodne (po 2%) oraz złożone systemy upraw i działek (1 %).

Obszar stanowi zwarty, jednolity kompleks leśny w międzyrzeczu Noteci i Warty, porastający największy w Polsce obszar wydm śródlądowych. Gatunkowo dominuje sosna, wprowadzona po zniszczeniu lasu wskutek pojawienia się szkodników owadzych w okresie międzywojennym. Pozostałości drzewostanów naturalnych są chronione w rezerwatach. Kompleks leśny urozmaicają jeziora, raczej płytkie, pochodzenia wytopiskowego, zwykle z grubą warstwą mułu i zakwitami glonów; w zagłębieniach terenu lub na brzegach jezior utrzymują się torfowiska, na ogół w pewnym stopniu przekształcone.

Obszar jest miejscem bytowania i lęgu rzadkich gatunków ptaków, a także ostoje w trakcie wędrówek. Jest to także jedyna stała w ostatnich latach ostoja wilka w zachodniej Polsce. Występuje tu również 9 gatunków storczyków. W skład obszaru wchodzi rezerwat Wilcze Błoto oraz Obszar Chronionego Krajobrazu: Puszcza Notecka.

Zagrożenia dla obszaru wynikają głównie z niszczenia roślinności oraz niekorzystnego użytkowania terenu, w tym zaniechania wykorzystania rolnego, gradacji szkodników, pożarów, naruszania stanowisk ptaków.

Specjalny Obszar Ochrony Dolina Noteci PLH300004 w większości zajęty jest przez łąki i pastwiska (80%) oraz inne grunty użytkowane rolniczo (9%), z niewielkim udziałem lasów (8%) i zbiorników wodnych (3%).

Obszar obejmuje fragment doliny Noteci między Wieleniem a Bydgoszczą, zajęty w dużej części przez torfowiska niskie, z fragmentami zalewowych łąk i trzcinowisk, z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Na zboczach doliny znajdują się płaty muraw kserotermicznych. W okolicach Goraja występują kompleksy buczyn i dąbrów. Teren przecinają kanały i rowy odwadniające. Liczne są starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Miejscami występują rozległe płaty łągów. Łąki są intensywnie użytkowane.

Znaczenie obszaru wynika z bogatej mozaiki siedlisk (m. in. w związku z występowaniem lasów łągowych i dobrze zachowanych kompleksów łąkowych), a także z pełnienia funkcji korytarza ekologicznego o randze międzynarodowej. W skład obszaru wchodzi Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka. Zagrożenia dla obszaru stanowią intensyfikacja użytkowania łąk, w tym ich nawożenie, jak również zarastanie ich w procesie sukcesji przez zarośla wierzbowe, zmiany stosunków wodnych oraz eutrofizacja i zanieczyszczenie wód, wycinka drzew i krzewów.

Obszar Specjalnej Ochrony Nadnoteckie Łęgi PLB300003 zajmują w większości łąki i pastwiska (79%), przy niewielkim udziale torfowisk (2%); lasy stanowią 4%, a pozostałe tereny użytkowane rolniczo – 15%. Obszar obejmuje część doliny Noteci między miejscowością Wielen a ujściem Gwdy. Pokrywają ją łąki zalewowe, torfowiska niskie, pośród których występują kanały i rowy odwadniające, niegdyś koryta rzeczne oraz wypełnione wodą doły potorfowe. Część terenu jest porośnięta krzewami i drzewami.

Łąki są intensywnie użytkowane. Znaczenie obszaru wynika z pełnienia funkcji ostoi ptasiej o randze europejskiej E 33. Zagrożenie stanowi osuszanie oraz trzebież drzew i krzewów a także eutrofizacja zbiorników wodnych.

Lasy

Lasy na terenie gminy Lubasz zarządzane są przez Nadleśnictwo Krucz i Nadleśnictwo Wronki. Nadleśnictwo Krucz dzieli się na dwa obręby leśne: Krucz i Lubasz oraz na 11 leśnictw i gospodarstwo szkółkarskie w Gniewomierzu.

Ogólna powierzchnia Nadleśnictwa Krucz wynosi 7.174,72.71 ha, w tym Obręb Lubasz 165,3 ha. Siedliska leśne w Nadleśnictwie są na ogół ubogie: bory stanowią 65,7% powierzchni, bory mieszane - 17%, lasy i olesy - 17,3%. Lasy w zarządzie nadleśnictwa to przede wszystkim jednogatunkowe drzewostany sosnowe, powstałe po roku 1924 po gradacji sówki choinówki, cechujące się nieprawidłową strukturą wieku. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, zajmująca 89% powierzchni leśnej; niewielki udział mają: brzoza, dąb, olsza, świerk, buk. Ponad 83% stanowią drzewostany do 80 roku; przeciętny wiek drzewostanów wynosi 60 lat. Ponad 99% drzewostanów nadleśnictwa pochodzi z odnowienia sztucznego.

Część lasów nadleśnictwa podlega ochronie jako: lasy glebochronne, wodochronne, lasy na powierzchniach badawczych i doświadczalnych oraz drzewostany nasienne.

Najczęściej spotykanymi zwierzętami w nadleśnictwie są sarny, jelenie, dziki, daniela i lisy. Oprócz nich występują, także rzadkie gatunki, takie jak: bóbr, wydra, bocian czarny, żuraw, rybołów, orzeł bielik oraz kania ruda i czarna.

2.5. Surowce mineralne

Na terenie Gminy znajduje się jedna kopalnia złóż naturalnych, wydobywająca kruszywa naturalne w postaci piasku. Kopalnia zlokalizowana jest w Klempiczu (Klempicz I) i funkcjonuje w oparciu o koncesję wydaną przez Wojewodę Wielkopolskiego, ważną do końca 2030 roku.

3. DEMOGRAFIA, BEZROBOCIE, AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

3.1. Liczba i struktura ludności

Liczba ludności zamieszkującej Gminę na dzień 1 grudnia 2014 roku prezentowała się następująco:

TABELA 2. LICZBA LUDNOŚCI GMINY LUBASZ

ROK	2014
ogółem	7.637
mężczyźni	3.801
kobiety	3.936

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Liczba ludności Gminy od kilku lat systematycznie wzrasta. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 45,8 osoby na km², w więc jest około 3 razy niższa niż średnia krajowa.

TABELA 3. URODZENIA I ZGONY NA TERENIE GMINY LUBASZ

	2014
Urodzenia	86
Zgony	62

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY W LUBASZU

TABELA 4. MIGRACJE

Migracje	2014
Napływ	84
Odpływ	41
Saldo migracji	43

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY W LUBASZU

3.2. Bezrobocie⁴

Bezrobocie w Polsce wywołała transformacja ustrojowo-systemowa, zapoczątkowana na przełomie lat 90-tych XX wieku. Okazało się nagle, że nie każdy, kto chce pracować może znaleźć zatrudnienie. Doświadczenia państw wysoko rozwiniętych dowodzą, iż zjawisko to będzie towarzyszyć nam już zawsze.

Od roku 2009 obserwujemy pogorszenie sytuacji na rynku pracy w Polsce, które jest wynikiem międzynarodowej recesji. Powodem wzrostu bezrobocia jest także rejestrowanie się coraz większej liczby osób powracających z zagranicy. W Polsce stopa bezrobocia w końcu roku 2014 osiągnęła wskaźnik 8,3%, W województwie wielkopolskim stopa bezrobocia na dzień 31.10.2014 r. wynosiła 7,7 %, a w **powiecie czarnkowsko-trzcianeckim – 12,10%**.

Stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do ludności w wieku produkcyjnym to tzw. bezrobocie rejestrowane. Liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w Urzędzie Pracy powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego na 31.10. 2014 r., wynosiła 3.837 osób. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego dla powiatu wynosi 6,8 % a dla gminy Lubasz 5,0% i jest najniższy w powiecie

⁴ Podrozdział opracowano na podstawie danych raportowych PUP w Czarnkowie, stan na koniec roku 2010.

3.3 Organizacje pozarządowe⁵

Na terenie Gminy działają organizacje pozarządowe, które prowadzą działania skierowane na obszary problemowe, odczuwalne w środowisku mieszkańców. Celem funkcjonowania tych inicjatyw obywatelskich jest zaspokojenie specyficznych potrzeb mieszkańców, bądź podejmowanie problemów o małym zasięgu, które z tego powodu umykają uwadze i możliwościom realizacyjnym administracji publicznej. Organizacje pozarządowe opierają się w znacznej mierze na nieodpłatnej, wolontarystycznej pracy członków, są rzecznikiem interesów różnych grup społecznych, niosą pomoc potrzebującym, udzielają rady i wsparcia.

Do organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Lubasz należą:

1. Ochotnicza Straż Pożarna Lubasz
2. Ochotnicza Straż Pożarna Stajkowo
3. Ochotnicza Straż Pożarna Jędrzejewo
4. Ochotnicza Straż Pożarna Kamionka
5. Ochotnicza Straż Pożarna Sokołowo
6. Ochotnicza Straż Pożarna Krucz
7. Ochotnicza Straż Pożarna Prusinowo
8. Stowarzyszenie „Bliżej Siebie i Natury” z Lubasza
9. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Serce Dziecka” w Lubasz
10. Stowarzyszenie „Nadzieja”
11. Caritas Oddział Parafialny w Lubasz
12. Towarzystwo Seniorów „Słoneczko” w Lubasz
13. Gminny Klub Sportowy „Radwan Lubasz” w Lubasz.
14. Lubaskie Towarzystwo Kulturalne

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest podstawą prawną do systematycznej współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Określa zasady, formy współpracy, tryb zlecania realizacji zadań publicznych oraz sposób przyznawania dotacji. Ustawa ta daje możliwość kształtowania demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi.

⁵ NGO - z j. angielskiego **non-governmental organization** – organizacje pozarządowe, inaczej tzw. trzeci sektor. III sektor to nazwa stosowana wobec ogółu organizacji pozarządowych. Określenie to, przeniesione z języka angielskiego (third sector), nawiązuje do koncepcji podziału dzielącego aktywność społeczno-gospodarczą nowoczesnych państw demokratycznych na trzy sektory. Tak więc obok instytucji państwa (administracji publicznej, sektora państwowego – pierwszego sektora) oraz podmiotów for-profit, nastawionych na zysk (biznes, sektor prywatny – drugiego sektora) istnieją organizacje, które ani nie są nastawione na zysk (non-profit), ani nie stanowią elementu struktury państwa – są zatem trzecim sektorem.

Wobec podmiotów tworzących III sektor w ostatnim czasie najczęściej – przynajmniej w dokumentach administracji państwowej – używa się pojęcia „organizacje pozarządowe”. Prawną definicję takiej organizacji podaje Ustawa o pożytku publicznym i o wolontariacie (2003) jednakże obok tego określenia funkcjonuje jeszcze kilka nazw: organizacje charytatywne, organizacje non-profit, organizacje społeczne, organizacje wolontarystyczne, organizacje obywatelskie.

4. BUDŻET GMINY

TABELA 5. DOCHODY BUDŻETU

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
1	Podatki i opłaty	2.144.428,98	2.491.142,89	3.362.684,83	4.077.716
2	Udział w podatku dochodowym	2.566.037,92	2.563.615,18	2.773.546,20	3.300.532
3	Dochody z majątku Gminy	397.657,58	668.303,02	629.921,45	933.426
4	Pozostałe dochody własne	533.388,59	3.851.118,04	953.086,07	493.499
5	Subwencja ogólna	10.697.467,00	9.822.947,00	10.270.739,00	10.170.724
6	Dotacje celowe	10.735.154,68	5.948.297,92	7.743.790,06	5.039.103,65
7	Środki pozabudżetowe	78.358,94	43.666,23	164.723,47	88.595
	Razem	27.152.493,69	25.389.090,28	25.898.491,08	24.103.595,65

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

Dochody własne

Na dochody własne składają się dochody z następujących grup:

- podatki i opłaty lokalne
- dochody z majątku
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa (podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych)
- inne dochody.

Udział dochodów własnych Gminy w łącznych dochodach w poszczególnych latach został przedstawiony w poniższym zestawieniu.

TABELA 6. STOSUNEK DOCHODÓW WŁASNYCH DO DOCHODÓW OGÓŁEM

Rok	Dochody ogółem (zł)	Dochody własne (zł)	Procentowy udział dochodów własnych
2011	27.152.493,69	5.641.513,07	20,78%
2012	25.389.090,28	9.574.179,13	37,71%
2013	25.898.491,08	7.719.238,55	29,81%
2014	24.103.595,65	8.805.173,00	36,53%

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

Przedstawione dane wskazują, iż udział procentowy dochodów własnych w latach 2011-2014 wynosił średnio 31,2% i wzrasta. Powyższe wyniki wskazują na zmniejszające się znaczenie szeroko rozumianych środków zewnętrznych nad dochodami własnymi, co w ogólnym ujęciu nie jest zjawiskiem pozytywnym.

Podatki i opłaty lokalne

TABELA 7. STOSUNEK PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH DO DOCHODÓW OGÓŁEM

Rok	Dochody ogółem	Podatki i opłaty lokalne	Procentowy udział podatków i opłat lokalnych
2011	27.152.493,69	2.144.428,98	7,90
2012	25.389.090,28	2.491.142,89	9,81
2013	25.898.491,08	3.362.684,83	12,98
2014	24.103.595,65	4.077.716,00	16,92

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

Udział podatków i opłat lokalnych w dochodach Gminy stopniowo wzrasta. W latach 2007-2008 utrzymywał się na poziomie 13%, natomiast w okresie 2009-2010 spadł do 11%. Obecnie w latach 2011-2014 wzrasta do poziomu średnio 12%

Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa

TABELA 8. STOSUNEK UDZIAŁU W PODATKU DOCHODOWYM DO DOCHODÓW OGÓŁEM

Rok	Dochody ogółem	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa	Udział % w dochodach ogółem
2011	27.152.493,69	2.566.037,92	9,45
2012	25.389.090,28	2.563.615,18	10,10
2013	25.898.491,08	2.773.546,20	10,71
2014	24.103.595,65	3.300.532	13,69

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych stanowią średnio około 11 % ogółu dochodów budżetowych. Znaczenie tej kategorii jest podobne, jak podatków i opłat lokalnych, obie generują podobne wpływy do budżetu Gminy.

Dochody z majątku

TABELA 9. UDZIAŁ DOCHODÓW Z MAJĄTKU GMINY W DOCHODACH OGÓŁEM

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
1	Sprzedaż mienia komunalnego	178.349,20	113.896,48	33.478,60	84.500
2	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	8.425,45	25.682,13	10.877,79	10.877,79
3	Wpływy z przekształcenia wieczystego użytkowania w prawo własności	10.804,39	1.987,66	1.580,92	1.750
4	Dochody z tytułu korzystania z mienia komunalnego	200.078,50	526.736,75	583.984,14	839.636
	Razem	397.657,58	668.303,02	629.921,45	933.426
	Dochody ogółem	27.152.493,69	25.389.090,28	25.898.491,08	24.103.595,65
	Stosunek % do dochodu budżetu	1,46	2,63	2,43	3,87

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

Dochody z majątku Gminy w latach 2011-2014 ulegały znaczącym wahaniom. Ich wysokość była w głównej mierze uzależniona od dochodów z tytułu korzystania z mienia komunalnego w szczególności z dzierżawy składników majątkowych oddanych w dzierżawę Gminnemu Zakładowi Komunalnemu sp. z o.o. w Lubasz.

Dotacje celowe

TABELA 10. DOTACJE CELOWE

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
1	Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej	3.016.843,81	2.726.260,99	2.724.086,04	3.157.881,34
2	Dotacje celowe na dofinansowanie własnych zadań bieżących gminy,	459.104,51	467.766,05	627.363,54	869.251,31
3	Pozostałe dotacje celowe	7.259.206,36	2.754.270,89	4.392.340,48	1.011.971
	Razem	10.735.154,68	5.948.297,02	7.743.790,06	5.039.103,65
	Dochody ogółem	27.152.493,69	25.389.090,28	25.898.491,08	24.103.595,65
	Stosunek % dotacji celowych do dochodów ogółem	39,54	23,43	29,90	20,91

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

Stosunek dotacji celowych do dochodów ogółem utrzymywał się w latach minionych na stałym poziomie około 21%. W latach 2011-2013 był szczególnie wysoki ze względu na dotacje ze środków unijnych.

Subwencje

TABELA 11. STOSUNEK SUBWENCJI DO DOCHODÓW OGÓŁEM

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
1	Subwencja oświatowa	7.851.453	6.873.298	6.867.217	6.787.970
2	Subwencja ogólna-część wyrównawcza	2.846.014	2.949.649	3.403.522	3.382.754
3	Subwencja ogólna - część równoważąca	-	-	-	-
	Razem	10.697.467	9.822.947	10.270.739	10.170.724
	Dochody ogółem	27.152.493,69	25.389.090,28	25.898.491,08	24.103.595,65
	Stosunek % subwencji do dochodu budżetu	39,40	38,69	39,66	42,19

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

Zdecydowanie najważniejszym źródłem dochodów budżetowych samorządu są subwencje. W latach 2011-2014 stanowiły one około 40% wszystkich dochodów Gminy. W latach wcześniejszych stanowiły one około 45 % dochodów budżetowych.

4.3. Wydatki Gminy

Wydatki bieżące

TABELA 12. WYDATKI BIEŻĄCE

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
1	Rolnictwo, łowiectwo,	487.073,11	851.891,95	539.417,18	584.641,43
2.	Transport	388.183,12	608.417,98	693.391,80	414.414,00
2	Gospodarka mieszkaniowa, gospodarka komunalna i ochrona środowiska	477.554,76	1.310.089,16	1.887.930,60	2.389.138,00
3	Administracja publiczna	2.318.221,78	2.644.409,83	3.168.464,18	3.243.230,31
4	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona pożarowa	176.489,35	233.377,91	188.238,66	186.615,00
5	Oświata i wychowanie, edukacyjna opieka wychowawcza	8.684.976,18	8.960.779,81	9.563.256,95	9.865.004,091
6	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	3.360.575,11	3.172.619,01	3.182.010,79	3.599.608,00
7	Kultura i ochrona dziedzictwa, kultura fizyczna, turystyka	1.205.816,70	1.374.503,47	1.389.615,86	1.555.763,00
8	Pozostałe wydatki	1.359.195,24	551.495,14	527.064,01	503.046,00
	Razem	18.458.084,34	19.707.584,26	21.139.390,03	22.341.460,65
	Wydatki ogółem	29.752.905,32	25.519.387,17	26.917.993,43	23.355.226,65
	Stosunek % wydatków bieżących do wydatków ogółem	62,04	77,23	78,53	95,66

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

Dane zamieszczone powyżej potwierdzają, iż najważniejszą kategorią wydatków, także pod względem wydatków bieżących, są koszty ponoszone w związku z funkcjonowaniem oświaty. Dalej znajdują się koszty bieżące ochrony zdrowia i pomocy społecznej oraz administracji publicznej.

Z powyższej tabeli możemy również wysnuć bardzo ciekawe wnioski, dotyczące stosunku wydatków bieżących do wydatków ogółem. Trzeba podkreślić, że znaczna obecnie prawie cały budżet stanowią wydatki bieżące (przeszło 95%). To bardzo niekorzystna sytuacja biorąc pod uwagę konieczność wygenerowania wskaźnika indywidualnego do spłaty zadłużenia.

TABELA 13. WYDATKI BIEŻĄCE NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE A SUBWENCJA OŚWIATOWA

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Oświata i wychowanie, edukacyjna opieka wychowawcza	8.684.976,18	8.960.779,81	9.563.256,95	9.865.004,91
Subwencja oświatowa	7.851.453	6.873.298	6.867.217	6.787.970
Stosunek % subwencji do wydatków związanych z oświatą	90,40	76,70	71,81	68,81

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

Wydatki inwestycyjne

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
1	Rolnictwo i łowiectwo	8.226.273,20	4.443.782,84	3.180.944,15	197.500
2	Transport i łączność	13.111,06	129.497,96	313.809,39	639.310
3	Turystyka	662.226,99	483.103,88	604.371,38	-
4	Gospodarka mieszkaniowa	3.000,00	1.476,00	1.351.478,48	30.000
5	Administracja publiczna	-	-	12.200,00	9.594
6	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	335.000,00	80.885,23	4.000,00	-
7	Oświata i wychowanie	1.757.351,27	-	-	-
8	Pomoc społeczna	-	-	-	-
9	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	100.000,00	13.890,95	32.445,04	91.500
10	Kultura i ochrona dziedzictwo kulturowego	197.858,46	659.166,05	55.135,15	36.862
11	Kultura fizyczna i sport	-	-	224.219,81	10.000
	Razem	11.294.820,98	5.811.802,91	5.778.603,40	1.013.766

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z URZĘDU GMINY W LUBASZU

ZADŁUŻENIE GMINY

W latach 2011- 2014 zaciągano kredyty i pożyczki w następujących wysokościach:

2011 – 3.421.220,42 zł

2012- 3.377.590,69 zł

2013- 3.931.971,37 zł

2014- 525.713 zł

Spłaty rat kredytów i pożyczek przedstawiają się następująco :

2011 – 861.364,39 zł

2012 – 3.022.554,30 zł

2013 – 2.996.536,03 zł

2014 – 1.544.015 zł

Stan zadłużenia na koniec poszczególnych lat :

2011 – 11.759.369,90 ZŁ

2012 – 12.114.406,29 ZŁ

2013 – 12.919.091,63 ZŁ

2014 – 11.900.789,63 zł

5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

5.1. Podmioty gospodarcze

Gmina jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego w zakresie swojego władztwa posiada szereg instrumentów, umożliwiających modelowanie swojej przestrzeni, w tym przedsiębiorczości lokalnej. Zasadniczym zadaniem samorządu Gminy jest określenie strategii rozwoju Gminy i włączenie się do prowadzenia, głównie przez samorząd województwa, polityki intraregionalnej. Tworząc strategię rozwoju Gminy, każdy samorząd uwzględnia następujące cele:

- pobudzenie aktywności gospodarczej
- podnoszenie poziomu konkurencyjności i rozwój przedsiębiorczości
- zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego z uwzględnieniem potrzeb przyszłych pokoleń
- kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego.

Rozwój gospodarczy na szczeblu lokalnym oznacza przyrost środków i możliwości, które pozwalają lokalnej władzy i mieszkańcom lepiej zaspokajać większą liczbę potrzeb na wyższym poziomie.

Podstawowym zadaniem władzy lokalnej jest optymalne zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy. Rozwój gospodarczy danej Gminy jest podstawowym warunkiem

zmniejszania się rozmiarów bezrobocia na jej terenie, jak również źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Dzięki wpływom z podatków rosną także dochody budżetu samorządowego oraz maleją wydatki przeznaczane na pomoc społeczną. Należy przy tym podkreślić, iż samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – narzędziami bezpośredniego wpływu na gospodarkę na terenie Gminy. Nie oznacza to jednak, że samorząd nie może pełnić roli strony wspierającej i do pewnego stopnia stymulującej przemianę w gospodarce i na rynku pracy.

Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości nie należą do grupy „tradycyjnych” zadań, podejmowanych przez samorządy terytorialne. Niemniej dynamicznie zmieniające się otoczenie, postępująca globalizacja, stawiają przed nowoczesnymi samorządami ambitne i trudne wyzwania, polegające w dużej mierze na rozwiązywaniu takich problemów, jak patologie, ubóstwo, ucieczki w szczególności młodych i wykształconych osób do większych miast. W celu ich zatrzymania trzeba na miejscu stworzyć im możliwości rozwoju oraz ukazać perspektywę działania na lokalnym rynku. Można to osiągnąć jedynie poprzez szeroko zakrojone działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, których koordynatorem i inicjatorem wobec braku alternatyw (szkół wyższych, centrów biznesu, organizacji przedsiębiorców, itp.) powinien być samorząd.

Dlatego też plany i działania strategiczne gminy Lubasz podążają w kierunku wykorzystania posiadanych zasobów na rzecz rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, turystyki, gastronomii oraz agroturystyki.

Według stanu na koniec roku 2014, w CEIDG zarejestrowanych było 555 podmiotów gospodarczych.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy systematycznie wzrasta.

Zestawienie najważniejszych przedsiębiorstw na terenie gminy Lubasz:

- Firma PLASTMET Pilawski, Sikora sp. jawna, Lubasz, zatrudnia ok. 100 osób, branża – produkty ze stali: wykonywanie mebli ze stali nierdzewnej i stali zwykłej malowane proszkowo, urządzeń gastronomicznych, socjalnych, warsztatowych, magazynowych, biurowych, szkolnych oraz medycznych i laboratoryjnych, okapów wentylacyjnych i sprzętu sportowego
- Firma Lubacell Sp. z o.o., Lubasz, zatrudnienie ok. 40 osób, branża: produkcja baterii i ogniw cynkowo-powietrznych
- Zakład Cukierniczo-Piekarniczy Magdalena Sendal w Lubasz, zatrudnienie ok. 100 pracowników
- Żwirownia KLEMPICZ – kopalnia kruszywa, Klempicz
- Wytwórnia Wód Gazowanych – produkcja wód gazowanych, Lubasz
- PHU KORA s.j. P.Ratajczak, F.i R. Kołodziejczyk – handel opałem i materiałami budowlanymi, Lubasz
- Servigum ZUH Henryk Augustyniak, Lubasz
- Gospodarstwa agroturystyczne w Stajkowie. Miłkowie, Nowinie i Kruteczku, Dębe, Goraju i Jędrzejewie
- Spółdzielnia Produkcji Rolnej – produkcja rolnicza Sławno
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna – produkcja rolnicza, Bzowo

- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna – produkcja rolnicza, Stajkowo
- Zajazd METEOR
- Auto Lider
- PPUH KOMPLEX – produkcja i sprzedaż pasz i koncentratów Lubasz
- AGROPLON Sp. z o.o. – skup zbóż i sprzedaż nawozów Stajkowo
- Gminny Zakład Komunalny sp. z o.o. Lubasz

Do mocnych stron obszaru pod względem gospodarczym zaliczyć można:

- korzystne położenie geograficzne
- dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną
- walory przyrodniczo-krajobrazowe;
- dobrze rozwiniętą sieć infrastruktury społecznej
- przedsiębiorczość i operatywność mieszkańców oraz ich wysokie zaangażowanie społeczne.

Do słabych stron zaliczyć można:

- wysokie koszty siły roboczej
- brak fachowej kadry pracowniczej.

Do szans rozwoju analizowanego obszaru należą:

- możliwość pozyskania środków strukturalnych
- rozwój społeczno gospodarczy regionu oraz otaczających terenów
- rozwój świadomości społecznej i społeczeństwa obywatelskiego
- zmiana stylu konsumpcji w kierunku dóbr wyższego rzędu.

Zagrożeniem są:

- kryzys gospodarczy
- nakładanie na gminy coraz większej liczby zadań, za którymi nie będą podążać środki finansowe
- regres demograficzny.

5.2. Rolnictwo

Rolnictwo stanowi ważną gałąź gospodarki na terenie Gminy. Użytki rolne zajmują powierzchnię 7.792 ha, a więc 46,58% powierzchni Gminy, z czego 83% stanowi a grunty rolne, 2% sady, 8% łąki trwałe, a 7% pastwiska trwałe.

TABELA 114. RODZAJE GRUNTÓW NA TERENIE GMINY LUBASZ

Rodzaje gruntów na terenie Gminy	Powierzchnia (w ha)
Użytki rolne:	7792
Grunty orne	6496
Sady	161
Łąki trwałe	617
Pastwiska trwałe	518

Rodzaje gruntów na terenie Gminy	Powierzchnia (w ha)
Lasy i grunty zadrzewione	8019
Lasy i grunty leśne	7947
Grunty zadrzewione i zakrzewione	72
Grunty zurbanizowane i zabudowane	533
Tereny mieszkaniowe	111
Tereny przemysłowe	-
Inne tereny zabudowane	15
Zurbanizowane tereny niezabudowane	21
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	14
Tereny komunikacyjne, w tym:	372
drogi	323
koleje	49
Nieuzytki	134
Wody	249
Stojące	23
Płynące	159
Rowy	67
RAZEM	16727

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY W LUBASZU

Charakterystyka gospodarstw rolnych wg siedziby przedstawia się następująco:

TABELA 115. WIELKOŚĆ GOSPODARSTW ROLNYCH NA TERENIE GMINY LUBASZ WG STANU NA KONIEC 2014 ROKU

WIELKOŚĆ GOSPODARSTW		
KATEGORIA	LICZBA GOSPODARSTW	ŁĄCZNA POWIERZCHNIA
A (1-2 ha)	257	365,51.42
B (2-5 ha)	206	648,98.10
C (5-7 ha)	61	365,91.75
D (7-10 ha)	69	586,48.63
E (10-15ha)	79	983,57.50
H (pow. 15 ha)	101	3.684,35.27
RAZEM:	773	6.634,82.67

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY W LUBASZU

5.3. Zatrudnienie

Gmina Lubasz jest w przeważającej części gminą o charakterze rolniczym. Gospodarstwa rolne nastawione są zarówno na produkcję roślinną, jak i zwierzęcą; prowadzone są także gospodarstwa o kierunku sadownictwo. Gospodarstwa rolne są sukcesywnie modernizowane dzięki środkom, pochodzącym głównie z dopłat do produkcji rolnej oraz pozyskanym środkom unijnym. Coraz więcej gospodarstw rolnych inwestuje nie tylko w ziemię, ale i sprzęt, są to głównie gospodarstwa specjalistyczne o dużym areale.

Obecnie spółdzielnie rolnicze znajdują się w miejscowościach Stajkowo, Bzowo i Sławno. Część osób zatrudnionych w rolnictwie pracuje dodatkowo w innych działach gospodarki nie tylko na terenie Gminy, ale i poza nią. Osoby mające gospodarstwa rolne o małym areale, by podwyższyć swoje dochody, muszą znajdować pracę poza nim.

Obecnie ważną dziedziną gospodarki jest leśnictwo i usługi w zakresie przetwórstwa drzewnego. Prężnie rozwija się sektor usług, handlu, gastronomii oraz turystyki, w tym agroturystyki. Wśród zakładów pracy największym pracodawcą jest Firma PLASTMET Pilawski, Sikora sp. jawna w Lubasz, zajmująca się produkcją mebli ze stali nierdzewnej. Jednym z większych pracodawców jest także Zakład Cukierniczo-Piekarniczy Magdalena Sendal.

Wiele osób spośród mieszkańców Gminy znajduje zatrudnienie w szkolnictwie i to zarówno w szkołach prowadzonych przez samorząd Gminy (szkoły podstawowe, przedszkole i gimnazjum), jak i w jednej placówce oświatowej o charakterze niepublicznym. W szkolnictwie publicznym pracuje ok. 140 osób. Ponadto osoby znajdują zatrudnienie w administracji samorządowej – Urząd Gminy Lubasz i jednostkach organizacyjnych Gminy jakimi są oprócz szkolnictwa: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminny Ośrodek Kultury – 51 osób.

Oczywiście nie wszyscy mieszkańcy Gminy Lubasz są zatrudnieni na terenie Gminy. Część z nich pracuje w ościennych miastach: w Czarnkowie, Trzciance, Szamotułach i we Wronkach, osoby dojeżdżają także do pracy do Piły i Poznania. W regionie dużym pracodawcą jest firma Samsung i Amica we Wronkach oraz Steico, Dora, Seaking Poland w Czarnkowie.

6. MIENIE KOMUNALNE I ORGANIZACJA USŁUG KOMUNALNYCH

Na dzień 1 grudnia 2014 r. gmina Lubasz posiadała grunty i nieruchomości zabudowane o łącznej powierzchni 407,96.81 ha. Podział mienia komunalnego na zasadnicze grupy przedstawia się następująco:

- grunty rolne o powierzchni 85,12.13 ha
- drogi, ulice, o powierzchni 229,16.36 ha
- lasy i grunty zadrzewione o powierzchni 38,64.16 ha
- tereny rekreacyjne o powierzchni 15,10.65 ha
- działki budowlane o powierzchni 15,59.69 ha
- działki przem. hand. o powierzchni 8,45.15 ha

- tereny pozostałe o powierzchni 15,88.67 ha.

Szczegółowe informacje na temat mienia komunalnego należącego do Gminy Lubasz zostały przedstawione w poniższej tabeli.

TABELA 16. OPIS MIENIA KOMUNALNEGO

Opis mienia komunalnego wg grup rodzajowych	2014
I. Grunty komunalne ogółem w ha	
1. Grunty orne	85,12.13
2. Drogi	229,16.36
3. Lasy	38,64.16
4. Place i tereny zielone	-
5. Ogrody działkowe	-
6. Tereny rekreacyjne	15,10.65
7. Działki budowlane	15,59.69
8. Działki przemysłowo – handlowe	8,45.15
9. Cmentarze komunalne	-
10. Inne	15,88.67
II. Obiekty komunalne ogółem: liczba	
1. Budynki mieszkalne	6
2. Budynki niemieszkalne, budowle	65
3. Obiekty szkolne	12
4. Obiekty przedszkolne	6
5. Miejsko – gminne biblioteki	1
6. Ośrodki kultury i świetlice	9
7. Ośrodki sportu i rekreacji	18
8. Obiekty służby zdrowia	1
9. Placówki usługowo – handlowe	1
10. Inne	-

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY W LUBASZU

Sposób zagospodarowania tych nieruchomości:

a) wieczyste użytkowanie - 18,23.64 ha

Grunty znajdujące się w wieczystym użytkowaniu to głównie grunty rolne o powierzchni 16,90.00 ha oraz tereny mieszkaniowe o powierzchni 1,33.64 ha. Wśród użytkowników wieczystych wyróżnia się między innymi: Czarnkowską Spółdzielnię Mieszkaniową, Polski Związek Działkowców oraz nieliczne osoby fizyczne.

b) dzierżawa – 41,19.85 ha

W zasobie gruntów mienia komunalnego znajdują się grunty rolne (grunty orne, pastwiska i łąki), głównie klasy IV, V i VI, które zostały wydzierżawione osobom fizycznym. Według stanu na dzień 30 września 2014 roku zawartych było 68 umów dzierżawnych. Czynnosc dzierżawny za użytkowanie gruntów rolnych ustalany jest

rocznie według ceny kwintala pszenicy w oparciu o średnią cenę krajową skupu pszenicy, opublikowaną przez GUS. Zawarto również umowę z Market Detal sp. zo.o. na łączną powierzchnię 0,60.13 ha .

c) trwały zarząd - 4,13.90 ha

W trwały zarząd oddano nieruchomości zabudowane i gruntowe szkołom podstawowym i przedszkolom. Nieruchomości te przeznaczone w planie zagospodarowania przestrzennego na cele oświatowe i oddanie ich w trwały zarząd temu celowi ma służyć.

d) użyczenie - 1,13.17 ha

Przekazano w użyczenie Gimnazjum im. Ppłk. Zdzisława Orłowskiego grunty o ogólnej powierzchni 1,13.17 ha, zabudowane budynkiem gimnazjum wraz z istniejącą infrastrukturą, tj. parkingami i zieleńcami.

e) użytkowanie - 5,63.71 ha

Gminny Ośrodek Kultury w użytkowaniu posiada 3,60.15 ha – są to między innymi grunty, stanowiące: lasy, tereny komunikacyjne oraz rekreacyjno-wypoczynkowe. Część gruntów mienia komunalnego przekazano w użytkowanie Klubowi Sportowemu „Radwan” - jest to boisko sportowe wraz z infrastrukturą, tj. trybunami i budynkiem szatniowca o powierzchni 2,10.06 ha.

f) bezpośrednio w administrowaniu gminy – 337,62.54 ha

TABELA 17. MAJĄTEK KOMUNALNY

Majątek komunalny	2011	2012	2013	2014
Lokale użytkowe				
Lokale użytkowe liczba szt.	9	9	9	9
Lokale użytkowe powierzchnia m ²	492,81	492,81	492,81	492,81
Czynsz za lokale użytkowe (za 1m ²) netto	5,89	5,89	5,99	5,99
Środki uzyskane z wynajmu lokali użytkowych (w zł)	34.844,52	34.844,52	35.432,64	35.432,64
Środki uzyskane ze sprzedaży lokali użytkowych	-	-	-	-
Mieszkania komunalne	3	3	3	3
Czynsz za mieszkania komunalne (za 1m ²) netto	1,36	1,36	1,36	1,42
Środki uzyskane z wynajmu mieszkań komunalnych (w zł)	2.717,91	2.717,91	2.382,12	2.408,52
Dopłaty z budżetu do utrzymania mieszkań komunalnych (w zł)	-	-	-	-
Inwestycje mieszkania komunalne	-	-	-	-
Sprzedaż mieszkań komunalnych szt.	1	0	0	0
Środki uzyskane ze sprzedaży mieszkań komunalnych (w zł)	49.318,07	4.033,08	3.872,08	4.197
Grunty komunalne	408,67.76	409,25.47	407,75.63	407,96.81
Sprzedaż gruntów komunalnych szt.	6	6	9	1
Sprzedaż gruntów komunalnych ha	0,65.53	0,45.96	0,14.44	0,99.89

Środki uzyskane ze sprzedaży gruntów komunalnych i nieruchomości (w zł)	112.603	114.814	28.732	70.510
---	---------	---------	--------	--------

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY W LUBASZU

7. JAKOŚĆ I WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Dążenie do zapewnienia wysokiej jakości życia winna być uznawana za nadrzędny cel rozwoju - jest ona ostatecznym efektem działań podejmowanych przez odpowiednie struktury władzy, w tym władze samorządowe. Pod hasłem „jakość życia” rozumiemy ogół warunków życia ludności w gminie. Składają się na to i warunki mieszkaniowe, i poziom wyposażenia w usługi, i rynek pracy, ale także jakość środowiska przyrodniczego oraz poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Warunki mieszkaniowe, rynek pracy i poziom usług wiążą się nierozdzielnie z demografią – rozwojem ludnościowym Gminy, we wszystkich jego aspektach. Warunki życia mieszkańców obejmują m.in. zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków sanitarnych, gazownictwo, usuwanie odpadów, transport publiczny, drogi, sytuację mieszkaniową i wyposażenie mieszkań, dostęp do szeroko pojętej sfery kultury, sportu, edukacji i rekreacji.

7.1. Sytuacja mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe Gminy przedstawiają się następująco:

TABELA 18. BUDYNKI I MIESZKANIA UŻYTKOWANE W LATACH 2006-2010

Mieszkalnictwo	2011	2012	2013	2014
Liczba budynków mieszkalnych ogółem, w tym:	1.568	1.668	1.686	1.993
budynki mieszkalne komunalne	5	5	5	5
budynki mieszkalne spółdzielcze	4	4	4	4
budynki mieszkalne prywatne	1.559	1.659	1.677	1.984
Mieszkania komunalne - liczba	3	3	3	3
Mieszkania socjalne - liczba	10	9	8	8

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY W LUBASZU

7.2. Wodociągi

SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ

Gmina jest w dużej mierze zwodociągowana. Obecnie trwa realizacja inwestycji pn. „Zaopatrzenie wsi w wodę w gminie Lubasz w miejscowości Lubasz, Stajkowo, Nowina i w kanalizację w miejscowości Lubasz”. Łączny koszt inwestycji po przetargu wynosi 256.278,60 zł, dofinansowanie ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich wynosi 192.209,00 zł,

Zaopatrywanie w wodę mieszkańców Gminy Lubasz przez Gminny Zakład Komunalny sp. z o.o. w Lubaszu zostało uregulowane w Uchwale Nr w sprawie utworzenia tej spółki. Przyjęty uchwałą Rady Gminy Lubasz regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków określa zasady zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, a także przyjmowania ścieków ze zbiorników bezodpływowych dostarczanych do oczyszczalni wozami asenizacyjnymi.

Pobór wody na terenie Gminy odbywa się z 9 ujęć, w tym z 6 gminnych. Z pozostałych dwóch, jedno ujęcie jest prywatne, a drugie należy do Spółdzielni Produkcyjnej w Sławnie, która wykorzystuje ją na własne potrzeby. Miejscowość Dębe po zamknięciu ujęcia lokalnego jest zaopatrywane z wodociągu, zasilanego z ujęcia Śmieszkowo w gminie Czarnków.

TABELA 19. SYSTEM WODOCIĄGOWY W GMINIE LUBASZ

Wodociąg	2012	2013	2014
Liczba przyłączy	1.817	1.859	1.891
Długość sieci wodociągowej w km	92,9	102,3	102,3
Produkcja wody w tys. m ³	279,82	294,22	295,2
Sprzedaż wody w tys. m ³	210,42	232,74	243,9
Koszt pozyskania, oczyszczenia i dostarczenia 1m ³ wody	3,3	4,15	4,08
Wpływy z tytułu dostarczania wody odbiorcom w tys. zł	695,6	966,8	995,9
Straty w sieci wodociągowej %	24,8	21	17

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY W LUBASZU

7.3. Kanalizacja

Głównym obiektem w zakresie oczyszczania ścieków jest oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w Stajkowie. Przyjmuje ona 98% ścieków sanitarnych z terenu Gminy. Oprócz niej działają jeszcze dwie oczyszczalnie: w Miłkowie i w Jędrzejewie .

Z funkcjonowaniem oczyszczalni związane są trzy stacje zlewne: w Stajkowie, w Miłkowie oraz w Jędrzejewie.

Gmina prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych do gromadzenia ścieków sanitarnych. W 2014 roku zewidencjonowanych było łącznie 327 zbiorników. Pozwolenie na opróżnianie zbiorników ze ścieków sanitarnych na terenie Gminy mają 4 podmioty:

1. Gminny Zakład Komunalny sp.z o.o. w Lubaszu
2. Spółdzielnia Produkcji Rolnej, Sławno 1.
3. Barbara Smug – Stajkowo
4. Jahns Dawid - Lubasz

Na terenie Gminy działa także 21 oczyszczalni przydomowych, powstałych w latach 2004-2014. Część z właścicieli na swój wniosek uzyskała dofinansowanie na budowę oczyszczalni z gminnego budżetu ochrony środowiska, wielkość dofinansowania wynosiła średnio 20%.

Aglomeracja Lubasz

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) powstał w celu wypełnienia zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej. Program został zatwierdzony przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r. Stanowi on plan inwestycyjny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne.

Gmina Lubasz została zaliczona do aglomeracji, w których oczyszczalnie osiągną efekt ekologiczny zgodny z wymaganiami prawa w latach już 2006-2010. Aglomeracja Lubasz należy do regionu wodnego Warty. Obecnie eksploatowana oczyszczalnia to oczyszczalnia biologiczna, spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji < 15 000 RLM.

Docelowo utrzyma ten standard. Wymaga jednak rozbudowy ze względu na przepustowość, która zwiększyła się w wyniku rozbudowy do 800 m³ (obecnie jest to 400 m³). Przewidywane koszty rozbudowy oczyszczalni to 4-5 mln zł. Inwestycja będzie mogła być realizowana po uzyskaniu dofinansowania zewnętrznego.

TABELA 20. SIEĆ KANALIZACYJNA NA OBSZARZE GMINY LUBASZ

Kanalizacja	2012	2013	2014
Liczba przyłączy	797	939	939
Ogółem odprowadzonych ścieków w tys. m ³	131.000	138.779	139.913
Długość sieci kanalizacyjnej w km	25,9	44,3	44,3
Liczba oczyszczalni ścieków	3	3	3
Koszt oczyszczania 1m ³	6,17	6,47	8,97
Opłata z tytułu oczyszczania ścieków 1m ³	5,21	7,47	8,97
Wpływy z tytułu odprowadzania i funkcjonowania sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków w tys. zł	8-8,61	898,32	1.255,0

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY W LUBASZU

7.4. Gospodarka odpadami stałymi

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach weszła w życie od 1 lipca 2013 r. Wprowadzono nową politykę gospodarowania odpadami komunalnymi. Gmina stała się właścicielem wszystkich odpadów i to na niej ciąży obowiązek ich zagospodarowania. Mieszkańcy ponoszą opłatę liczoną od 1 mieszkańca. Rada Gminy ustaliła opłatę za odbiór nieczystości w wysokości 12,00 zł za odpady zbierane nieselektywnie oraz kwotę 8,00 zł za odbiór odpadów zbieranych selektywnie.

Przypis na rok 2014 to obecnie kwota **805.448,00 zł**. Na podstawie złożonych nowych deklaracji oraz wprowadzeniu często składanych korekt obecnie w systemie jest ujętych 6.617 osób. Na dzień 30.12.2014 w sposób selektywny zbiera się odpady w 964 nieruchomościach czyli odpady segreguje łącznie około 3 668 osób, a w sposób nieselektywny zbiera się odpady w 1020 gospodarstwach czyli odpadów nie segreguje 2944 osób. Osób zameldowanych w gminie jest 7 623. Różnica wobec powyższego to 1006 mieszkańców. Zmieniły się procentowe proporcje, obecnie selekcjonuje 55,40 % mieszkańców, a było 54,25 %, nie selekcjonuje 44,60 %, a było 45,75 %.

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi musi pokrywać koszty:

- odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
- tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów,
- obsługi administracyjnej systemu.

Na podstawie podpisanych umów z Gminnym Zakładem Komunalnym sp. z o.o. w Lubasz w Lubasz na udzielenie zamówienia publicznego w zakresie odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców (umowa Nr OSI.272.2.113.13 z dnia 30 grudnia 2013 roku) oraz na selektywna zbiórkę odpadów przeznaczonych do odzysku na terenie gminy Lubasz (umowa Nr OSI.3329.1.12.2014 z dnia 20 stycznia 2014 roku) i dodatkowo poniesionymi kosztami i nakładami na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, na 2014 rok koszty te przedstawiają się następująco:

1. Koszty obsługi administracyjnej:

- obsługa przez pracowników –2 i 3/4 etatu = 126.910,00 zł
- obsługa kancelaryjna = 20. 000,00 zł

Łącznie = 146.910,00 zł (1)

2. Odbiór i transport selektywnej zbiórki odpadów = 91.700,00 zł (2)

3. Odbieranie odpadów komunalnych od mieszkańców przez firmę,

koszty na rok = **828 000,00 zł (3)**

4. Łączne roczne przewidywane koszty prowadzenia gospodarki odpadami w gminie Lubasz

(1)+(2)+(3)= 91.700,00 zł +146.910,00 zł +828 000,00 = **1 066.610,00 zł**

5. Wyliczenie stawki podstawowej:

1 066.610,00 zł: 6617 mieszkańców: 12 miesięcy = 13,43 zł

Z wyliczeń wynika, że Gmina dokłada do systemu z innych źródeł dochodowych 6,86 zł / osobę za miesiąc.

Na dzień 1 grudnia 2014 roku zaległości z niepłacenia opłaty za wywóz odpadów wynoszą 49.911,10 zł, co stanowi 7,1 %, .Wpływy zaś osiągnęły kwotę 701.439, 30 zł

Składowisko odpadów komunalnych w m. Sławienko

Na terenie Gminy istnieje jedna zastępcza instalacja do składowania odpadów. Jest to składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Sławienko. Składowisko znajduje się w odległości ok. 3 km od Lubasza. Dojazd do instalacji zapewnia droga gruntowa, prowadząca od wsi Sławno. Instalacja posiada decyzję Starosty Czarnkowsko-Trzcianeckiego, zezwalającą na unieszkodliwianie (ważną do 2015 roku) oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji. Składowisko obecnie jest nieczynne.

7.5. Telekomunikacja

W gminie Lubasz mieszkańcy mają dostęp do telefonów stacjonarnych – centrala telefoniczna zlokalizowana w Lubaszku jest w stanie obsłużyć wszystkich chętnych, którzy chcą skorzystać z telefonu stacjonarnego. Operatorami sieci na terenie Gminy oprócz TP S.A., są Timobile, Orange, Play, Plus.

Dostęp do szerokopasmowego Internetu mają prawie wszyscy mieszkańcy Gminy oprócz miejscowości Sokołowo, Klempicz oraz osiedla Gorajskiego w Lubaszku. Część mieszkańców korzysta z Internetu, przesyłanego drogą radiową. Obecnie trwają prace nad rozbudową sieci internetowej.

Urząd Gminy Lubasz posiada łącze internetowe o przepustowości MB 20/2. Wszystkie szkoły zlokalizowane na terenie Gminy Lubasz mają dostęp do Internetu.

6. Gazyfikacja

Gmina Lubasz nie jest dotąd zgazyfikowana. Podpisana została w dniu 24 sierpnia 2009 roku umowa o współpracy w tej sprawie z Wielkopolską Spółką Gazownictwa sp. zo.o. Oddział Gazowniczy w Poznaniu. Przewidywała ona budowę przez spółkę gazową zasilania w gaz, a przez Gminę Lubasz budowy gazociągu z przyłączami. Umowa została reaktywowana w dniu 16 czerwca 2014 roku. Gmina zobowiązała się do budowy gazociągu jednak już bez przyłączy, a następnie spółka gazownicza odkupi od gminy wybudowane rurociągi gazowe za wartość 50% netto poniesionych nakładów. Gazyfikację Lubasza podzielono na 4 etapy :

1. Centrum czyli ul. B. Chrobrego wraz z ulicą Wiejską, Parkową, Kolejową, Szkolną , Pogodną i Podgórną,
2. Ul. Zielona z ulicą Sportową, Krótką, Krętą, tzw. Osiedle Glinica i Gorajskie,
3. Ulica Winiary i Stajkowska
4. Po południowej stronie torów kolejowych tj. osiedle Górczyn i Sławno bloki.

Obecnie rozstrzygnięty został przetarg na I etap i podpisana umowa. Koszt umowy to kwota 321.117,01 zł brutto. Przewidywane zakończenie zadania do czerwiec 2015 rok.

7.7. Drogownictwo i transport publiczny

Położenie Gminy zapewnia łatwe połączenia komunikacyjne między innymi z miastem wojewódzkim – Poznaniem oraz z Piłą. Głównym traktem komunikacyjnym przebiegającym przez Gminę, jak i przez miejscowość Lubasz, jest droga wojewódzka nr 182 Ujście – Międzychód. Droga ta umożliwia poruszanie się między innymi w kierunku wymienionych miejscowości, jak i w kierunku Wronek oraz pobliskiego Czarnkowa (siedziba władz powiatu). Sieć drogową uzupełniają liczne Gminy drogi powiatowe, których łączna długość wynosi ok. 28 km.

Natomiast część dróg gminnych stanowi strategiczne połączenie między drogami powiatowymi i wojewódzkimi:

- Droga 183288P Miłkowo – Stajkowo, łączy drogę wojewódzką nr 182 (Międzychód – Ujście) poprzez odcinek drogi gminnej 183289 P i drogi powiatowej Stajkowo - Bzowo bezpośrednio z drogą wojewódzką nr 153 (Siedlisko - Lubasz)
- Droga 18327P Lubasz – Antoniewo –Krucz. Odcinek łączy drogę wojewódzką nr 182(Międzychód – Ujście) z drogą powiatową Stajkowo - Bzowo oraz drogę wojewódzką 140 Wronki - Ciszkowo
- Droga 183274 P Lubasz – Bzowo. Odcinek łączy drogę wojewódzką nr 153 (Siedlisko-Lubasz) z drogą powiatową Stajkowo-Lubasz, z których to dróg jest połączenie z drogami: pierwsze z nich do drogi wojewódzkiej 153 (Siedlisko - Lubasz), natomiast drugie poprzez kolejną drogę powiatową Nowina - Lubasz do drogi wojewódzkiej nr182 (Międzychód – Ujście).

Stan techniczny wielu dróg jest słaby, ich parametry techniczne często nie odpowiadają wymogom i przepisom technicznym i ustawie o drogach publicznych. Brak jest przy wielu odcinkach dróg gminnych rowów odwadniających. Często zaniżone są parametry szerokości dróg, pasy drogowe są zbyt wąskie. Na drogach wojewódzkich istnieje duże ryzyko wypadków z powodu znacznego natężenia ruchu (w tym również ciągników siodłowych o znacznym tonażu).

Potrzeby w zakresie dróg są duże i dotyczą głównie:

- utwardzenia gminnych dróg gruntowych
- budowy dróg, scalających istniejący układ dróg w racjonalny układ drogowy
- budowy ścieżek rowerowych
- poszerzenia i zwiększenia wytrzymałości na nacisk istniejących dróg.

TABELA 21. DROGI NA OBSZARZE GMINY LUBASZ

DROGI	Długość	
	utwardzone	nieutwardzone
Krajowe	0	0
Wojewódzkie	28,264	0
Powiatowe	28,4	4,6
Gminne	10,54	37,40

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY W LUBASZU

8. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY

8.1. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową, prowadzącą własną obsługę finansową, rachunkową i kadrową, powołaną do realizacji zadań własnych i zleconych gminie w zakresie pomocy społecznej oraz zadań powierzonych Ośrodkowi na podstawie innych przepisów.

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej Kierownik Ośrodka składa Radzie Gminy informacje o zakresie i formach udzielonej pomocy przez GOPS; dodatkowym elementem w tej informacji jest analiza działalności Ośrodka, w związku z tym, że Ośrodek realizuje zadania wykraczające poza przepisy ustawy.

W oparciu o obowiązujące przepisy Ośrodek Pomocy realizuje następujące zadania:

1. Przyznaje i wypłaca przewidziane ustawami świadczenia socjalne
2. Organizuje różnorodną pomoc rodzinom i osobom we wzmocnieniu ich lub uzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie
3. Diagnostuje zjawiska, rodzące zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej
4. Przyznaje i wypłaca świadczenia rodzinne, świadczenia alimentacyjne, prowadzi postępowanie z dłużnikami alimentacyjnymi
5. Przyznaje i realizuje dodatki mieszkaniowe
6. Realizuje projekt, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W celu realizacji zadań Ośrodek Pomocy współpracuje z następującymi podmiotami:

1. Organami samorządu Gminy
2. Powiatowym Urzędem Pracy
3. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie
4. Placówkami Służby Zdrowia
5. Organizacjami Społecznymi, Stowarzyszeniami
6. Sądami, Prokuraturą, Policją i placówkami oświatowymi
7. Zakładami Ubezpieczeń Społecznych
8. Kościołem
9. Innymi podmiotami wspierającymi działalność pomocy społecznej.

Pełne zestawienie środowisk objętych pomocą według powodów zawiera poniższa tabela.

TABELA 22. LICZBA ŚRODOWISK OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ (WEDŁUG POWODÓW) W 2006 I 2010 ROKU

Liczba środowisk objętych pomocą społeczną (według powodów)	2011	2014
Ubóstwo	119	131
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa,	65	34
w tym: wielodzietność	48	29

Bezrobocie	103	82
Niepełnosprawność	86	91
Długotrwała lub ciężka choroba	150	110
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem,	44	40
w tym: rodziny niepełne	36	28
rodziny wielodzietne	5	6
Przemoc w rodzinie	6	2
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	12	18
Narkomania	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	2
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
Zdarzenie losowe	42	2
Sytuacja kryzysowa	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

ŹRÓDŁO: DANE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LUBASZU

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej odpowiedzialny jest za realizację zadań z zakresu szeroko pojętego zabezpieczenia społecznego. W 2014 r. Ośrodek starał się wykorzystać wszystkie pojawiające się w świetle prawa możliwości, aby pomocą objąć najbardziej potrzebujących mieszkańców. Generalnie pomoc społeczna działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji rodziny. Powody i przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej mogą być przeróżne, zarówno zawinione, jak i całkowicie niezależne od rodziny. Na podstawie obowiązujących przepisów ze wsparcia mogą korzystać osoby, rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji w szczególności z powodów, które określa ustawa: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, rodziny dotknięte chorobą alkoholową, zdarzeniem losowym lub sytuacją kryzysową. Nadrzednym celem pomocy społecznej jest prowadzenie pracy socjalnej, która prowadzi do określania potrzeb i zdiagnozowania środowiska. Pracę socjalną, połączoną z monitoringiem środowiska, prowadzą pracownicy socjalni. Świadczenie pracy socjalnej to działania pracowników socjalnych, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna jest realizowana w środowisku i obejmuje przeprowadzenie wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznych. Praca socjalna wiąże się też z procesem usamodzielniania oraz integracją ze środowiskiem pewnych grup osób, wykonywaniem czynności, związanych z realizacją kontraktu socjalnego, planowaniem pomocy oraz

codziennym wykonywaniem działań w środowisku na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin.

Praca socjalna realizowana jest w formie współpracy z osobami i instytucjami w celu skoordynowania lub uzupełnienia działań na rzecz osób i rodzin z różnego rodzaju problemami, prowadzona jest z:

- **Psychologiem** - pracującym w Punkcie Informacyjnym w Urzędzie Gminy w każdy piątek od godziny 13.00 do 18.00; pracownicy Ośrodka z psychologiem konsultują najczęściej środowiska zagrożone chorobą alkoholową lub występującą przemocą w rodzinie.
- **Placówkami Służby Zdrowia** takimi jak: miejscowa Przychodnia Lekarska w zakresie organizacji badań profilaktycznych dla mieszkańców Gminy. Pracownicy socjalni kontaktują się z lekarzem rodzinnym w sprawie problemów zdrowotnych podopiecznych, również oraz w kwestii wystawiania zaświadczeń na Komisje Lekarskie. Współpracują też z Powiatowym Szpitalem w Czarnkowie oraz innymi placówkami na terenie województwa wielkopolskiego.
- **Powiatowym Zespołem d/s Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności** w zakresie orzekania o ustalenie stopnia niepełnosprawności dla dzieci i osób dorosłych.
- **Placówkami Oświatowymi** – szkołami, przedszkolami w zakresie dożywiania uczniów oraz bieżąca współpraca pracowników socjalnych z pedagogami szkolnymi oraz wychowawcami, w sprawach wychowawczych, dotyczących rodzin objętych pomocą socjalną.
- **Zakładem Ubezpieczeń Społecznych** w sprawie pomocy w pozyskaniu własnych świadczeń rentowych lub emerytalnych dla podopiecznych.
- **Sądem Rodzinnym, Prokuraturą Rejonową, Policją** - Ośrodek Pomocy na wniosek prokuratora, kuratora zawodowego, policji udziela informacji o aktualnej sytuacji osób o zagrożeniach w rodzinach; informacje pochodzą z przeprowadzonych wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania.
- **Stowarzyszeniem "Serce Dziecka" w Lubaszu** w zakresie pomocy w organizacji imprez okolicznościowych, pomoc w pisaniu wniosków o pomoc finansową.
- **Powiatowym Urzędem Pracy w Czarnkowie** w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych.

Kolejnym ważnym zadaniem realizowanym przez Ośrodek jest obsługa świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Zasiłki rodzinne i świadczenia pielęgnacyjne są wsparciem materialnym dla rodzin w wychowaniu dzieci oraz pomocą finansową dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym lub dorosłą osobą niepełnosprawna. Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny w Ośrodku Pomocy realizują odrębne dwa stanowiska. Wydatki w budżecie Gminy na świadczenia socjalne zajmują drugą pozycję po oświacie co do wielkości wydatkowanych środków finansowych - w 2014 r. na pomoc społeczną przeznaczono kwotę 3.163.540 zł. Pracownicy Ośrodka Pomocy, realizując zadania pomocy społecznej, starają się pomagać osobom i rodzinom najbardziej potrzebującym. Praca w Ośrodku jest jednak pracą specyficzną, niełatwą, ponieważ dotyczy pracy z ludźmi, którzy często doświadczają wielu przykrych zdarzeń i sytuacji w codziennym życiu. Są sytuacje trudne, wyjątkowe, praca z tymi rodzinami

wymaga działań długofalowych, a do planu pomocy włączane są zewnętrzne instytucje, tak, że w wielu przypadkach rodzina korzysta z kilku źródeł pomocy.

TABELA 23. RODZAJE ŚWIADCZEŃ SPOŁECZNYCH W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH W 2014 R.

Rodzaje świadczeń społecznych w ramach zadań własnych w 2010 r.	Liczba odbiorców	Koszty (w zł)
ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM (dotowane)	29	120.762,85
w tym przyznany dla osoby:		
samotnie gospodarującej	25	-
pozostającej w rodzinie	4	-
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM		107.741,33
z tego:		
środki własne		22.057,20
dotacja		85.684,13
w tym przyznane z powodu:		
bezrobocia	46	-
długotrwałej choroby	12	-
niepełnosprawności	29	-
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	8	-
SCHRONIENIE	0	-
POSILEK	88	44.999,00
w tym dla:		
dzieci	88	44.999,00
UBRANIE	-	-
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM		480,00
w tym:		
specjalistyczne	-	-
ZASIŁEK CELOWY NA POKRYCIE WYDATKÓW NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE OSOBOM NIEMAJĄCYM DOCHODU I MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA ŚWIADCZEŃ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O POWSZECHNYM UBEZPIECZENIU W NFZ	-	-
w tym dla:		
osób bezdomnych	-	-
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	2	3.000
ZASIŁKI CELOWE W FORMIE BILETU KREDYTOWANEGO	-	-
SPRAWIENIE POGRZEBU	-	-
w tym:		
osobom bezdomnym	-	-
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	165	76.201
w tym:		

zasiłki specjalne celowe	69	19.500
POMOC NA EKONOMICZNE USAMODZIELNIENIE - OGÓŁEM	-	-
w tym:		
w naturze	-	-
zasiłki	-	-
pożyczka	-	-
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (prawne, psychologiczne, rodzinne)	-	-
INTERWENCJA KRYZYSOWA	-	-
PRACA SOCJALNA	105	-

ŹRÓDŁO: DANE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LUBASZU

TABELA 24. RODZAJE ŚWIADCZEŃ W RAMACH ZADAŃ ZLECONYCH W 2014 R.

Rodzaje świadczeń w ramach zadań zleconych w 2010 r.	Liczba odbiorców	Koszty
Fundusz alimentacyjny	63	215.842,30
świadczenia rodzinne	399	1.943.949,18
Postępowanie z dłużnikami alimentacyjnymi		34.908,00

ŹRÓDŁO: DANE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LUBASZU

Dodatki mieszkaniowe

Ośrodek Pomocy realizuje zadania związane z całokształtem spraw dotyczących dodatków mieszkaniowych. Obciąża to budżet Gminy z mocy przepisów ustawy o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych. Dodatki stanowią pomoc dla rodzin z terenu Gminy w pokrywaniu opłat za zajmowane mieszkanie. Dodatek przysługuje osobie samotnie gospodarującej, jeżeli jej dochód średni z trzech miesięcy poprzedzający złożenie wniosku nie przekracza 175% najniższej emerytury, która wynosiła w 2014 roku 844,45 zł, a powierzchnia użytkowa nie może przekroczyć 35 m², określonych w ustawie o dodatkach mieszkaniowych.

W przypadku rodziny ubiegającej się o dodatek mieszkaniowy dochód na osobę nie może przekroczyć 125% najniższej emerytury, a powierzchnia mieszkania nie przekracza dla rodziny 2-osobowej – 40m², 45m² dla 3 osób, 55m² dla 4 osób, 65m² dla 5 osób, 70m² dla 6 osób, a w razie zamieszkania w lokalu mieszkalnym większej liczby osób dla każdej lokalnej osoby zwiększa się o normatywną powierzchnię o 5m². Z pomocy w formie dodatku skorzystało w minionym roku 16 rodzin z terenu Gminy. Dodatek mieszkaniowy z mocy przepisów prawa przyznawany jest każdorazowo na okres 6 miesięcy. Łącznie wypłacono 20.876,09 zł.

TABELA 25. DODATKI MIESZKANIOWE W LATACH 2004-2010

Rok	Liczba osób ubiegających się o dodatek	Kwota wypłaconych dodatków
2011	8	15.948

2012	14	14.624,31
2013	16	23.135,17
2014	11	20.876,92

ŹRÓDŁO: DANE URZĘDU GMINY W LUBASZU

8.3. Ochotnicza Straż Pożarna

Rozwój społeczno-gospodarczy kraju oraz towarzyszący temu rozwój infrastruktury technicznej, większa możliwość powstania awarii, itp., a także zmiany klimatyczne powodują wzrost zagrożeń. Odpowiednia organizacja oraz przygotowanie jednostek ochrony przeciwpożarowej na terenie Gminy jest niezbędnym elementem bezpieczeństwa mieszkańców. Bezpieczeństwo to jest ściśle związane z systemem reagowania na występujące zagrożenia. Na bezpieczeństwo mieszkańców, oprócz wyszkolenia i wyposażenia strażaków, znacząco wpływa przygotowanie do zmieniających się warunków, a w związku z tym powstających nowych zagrożeń.

Zadania i obowiązki wynikające z ustawy o ochronie przeciwpożarowej zostały przepisane m.in. samorządom. Ochrona przeciwpożarowa jest zadaniem własnym Gminy. To właśnie Gmina ponosi koszty utrzymania, wyszkolenia, wyposażenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostek ochotniczych straży pożarnych, a także zobowiązana jest do zapewnienia umundurowania bojowego i ubezpieczenia członków ochotniczych straży pożarnych. Ochotnicze straże pożarne są natomiast jednostkami ochrony przeciwpożarowej i funkcjonują na podstawie przepisów ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej ochrona ta polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.

Chodzi tu o:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia
- zapewnienie sił i środków do zwalczania np. pożaru czy klęski żywiołowej
- prowadzenie działań ratowniczych.

Chodzi również o zapewnienie odpowiednich sił i środków do prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczych.

Wójt Gminy koordynuje funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze Gminy w zakresie ustalonym przez wojewodę. Zadanie to wykonywane jest przy pomocy komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej. Ochotnicze straże pożarne są to umundurowane jednostki ochrony przeciwpożarowej, wyposażone w specjalistyczny sprzęt, przeznaczone przede wszystkim do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.

Na terenie Gminy działa 7 jednostek OSP. Są to OSP: Lubasz, Sokołowo, Krucz, Jędrzejewo, Stajkowo, Prusinowo i Kamionka.

Krótką charakterystyka poszczególnych jednostek

- **Jednostka OSP Lubasz należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego** i jest najczęściej biorącą udział w zdarzeniach jednostką. Zadaniem tej jednostki jest ochrona życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez: walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, ratownictwo techniczne, chemiczne i od 1997 roku również poprzez ratownictwo medyczne. W roku 2014 strażacy z w/w jednostki wyjeżdżali do 30 pożarów i 52 miejscowych zagrożeń typu połamane drzewa, kolizje drogowe, osy, szerszenie. Stan osobowy to 24 członków.
- **Jednostka OSP Krucz** należy do tzw. kategorii JOT III. Posiada średni samochód ratowniczo-gaśniczy marki Star 266, rok produkcji 1980. JOT posiada 19 czynnych członków.
- **Jednostka OSP Sokołowo** – przynależy do JOT III kategorii, posiada średni samochód ratowniczo-gaśniczy marki Star 29 – GP, rok produkcji 1977. Jest to jedyny egzemplarz w Polsce. Skład osobowy jednostki to 27 strażaków.
- **Jednostka OSP Stajkowo** – przynależy do kategorii JOT IV – posiada samochód ratowniczo-gaśniczy marki Volkswagen Transporter rok produkcji 1996, wyposażony w motopompę. Stan osobowy jednostki to 11 osób.
- **Jednostka OSP Jędrzejewo** – przynależy do kategorii JOT IV – posiada samochód ratowniczo-gaśniczy marki ŻUK rok produkcji 1996, wyposażony w motopompę. Stan osobowy jednostki to 10 osób.
- **Jednostka OSP Prusinowo** – nie przynależy do Jednostek Operacyjno-Technicznych. Na stanie jednostki znajduje się niewielka liczba sprzętu pożarniczego wraz z motopompą.
- **Jednostka OSP Kamionka** - nie przynależy do Jednostek Operacyjno-Technicznych. Na stanie jednostki znajduje się niewielka liczba sprzętu pożarniczego wraz z motopompą oraz wozem gaśniczym.

Na terenie gminy Lubasz w ubiegłym roku zdarzyło się 35 pożarów i 72 miejscowe zagrożenia, czyli niezachowanie zasad bezpieczeństwa w ruchu środków transportu, gwałtowne opady atmosferyczne i nietypowe zachowanie zwierząt, owadów - osy, szerszenie.

9. SŁUŻBA ZDROWIA

Na terenie Gminy funkcjonują następujące placówki medyczne:

- Prywatna przychodnia lekarska w Lubaszu – gabinet lekarza rodzinnego (2 lekarzy, jeden z nich posiada także specjalność reumatologiczną)
- Prywatny gabinet lekarski w Lubaszu – specjalista medycyny ogólnej oraz pulmonolog
- 3 gabinety stomatologiczne w Lubaszu – leczenie w ramach NFZ oraz prywatnie.

10. OŚWIATA, KULTURA I SPORT

10.1. Przedszkola

Na terenie gminy Lubasz funkcjonuje zespół przedszkoli „Bajka” w Lubaszu, na który składają się Przedszkole w Lubaszu oraz oddziały:

- Oddział Krucz
- Oddział Dębe
- Oddział Kamionka
- Oddział Stajkowo
- Oddział Prusinowo
- Oddział Miłkowo
- Oddział Lubasz z siedzibą w Goraju

Budynki przedszkoli położone są w atrakcyjnych okolicach, posiadają place zabaw i bogato wyposażoną bazę dydaktyczną. Jak wskazuje nazwa przedszkola, wystój każdego z wnętrz to bogactwo barw i postaci z bajek. Dodatkową atrakcją jest położone niedaleko jeziora Duże, wokół którego znajduje się park z zagospodarowanymi terenami rekreacyjnymi, sportowymi i zabawowymi dla dzieci.

W przedszkolu organizowane są zajęcia dodatkowe nieodpłatne:

- Język niemiecki
- Gimnastyka korekcyjna o charakterze terapeutycznym- prowadzona przez rehabilitanta dla dzieci z wadami postawy.
- Zajęcia logopedyczne - korygujące wady wymowy
- Katecheza dla dzieci - dla dzieci 5- 6 – letnich
- Zajęcia rewalidacyjno- wychowawcze

Proces edukacji w przedszkolu opiera się na podmiotowym i partnerskim traktowaniu dzieci i ich rodziców. W pracy wychowawczej szczególna uwaga jest zwracana na kulturę osobistą, pozytywny stosunek do rówieśników oraz wspieranie rodziny w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.

Praca dydaktyczno-wychowawcza planowana jest w oparciu o autorski program wychowania przedszkolnego „Od przedszkolaka do pierwszaka” (autorstwa Iwony Brody). Program ten zgodny jest z podstawą programową wychowania przedszkolnego zatwierdzonego przez MEN.

10.2. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Na terenie gminy Lubasz działają następujące placówki edukacyjne:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Lubaszu (64-720 Lubasz, ul. Szkolna 6, tel. +48 67 255 60 24)
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłkowie (64-720 Lubasz, Miłkowo 12, tel. +48 67 255 60 90)
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Jędrzejewie (64-720 Lubasz, Jędrzejewo 40a, tel.+48 67 255 17 23)
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kruczu (64-720 Lubasz, Krucz 62, tel. +48 67 255 18 76)
- Gimnazjum w Lubaszu (64-720 Lubasz, ul. Podgórna 8a, tel. +48 67 255 74 90).

Publiczne Gimnazjum w Lubaszu powstało na podstawie Uchwały Rady Gminy w Lubaszu w 1999 r. Od momentu powstania placówki dyrektorem był mgr Wojciech Zmysłony, a we wrześniu 2006 r. funkcję tę przejęła mgr Iwona Wieczorek.

Od 1 września 2003 r. lekcje odbywają się w nowym budynku, wzniesionym specjalnie dla Gimnazjum. W ramach prac komisji obejmującej przedstawicieli uczniów, rodziców i nauczycieli wybrano Patrona Szkoły – ppłk Zdzisława Orłowskiego, dowódcę Powstania Wielkopolskiego na tych terenach. Uroczystość nadania imienia szkole odbyła się jednocześnie z otwarciem nowego budynku. Od tego dnia, oprócz nowego adresu, szkoła zyskała też nową nazwę: Gimnazjum im. ppłk. Zdzisława Orłowskiego w Lubaszu przy ulicy Podgórznej 8A.

10.3. Kultura

Krzewieniem kultury na terenie Gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury, zlokalizowany przy ul. Kościelnej 4 w Lubaszu oraz Biblioteka Publiczna.

Gminny Ośrodek Kultury w Lubaszu jest wielofunkcyjną instytucją kultury o charakterze środowiskowym.

Odpowiada za organizację wielu imprez w gminie Lubasz, m.in. Dni Lubasza, Gminno-Parafialnych Dożynek, turniejów i konkursów, festiwali i warsztatów

Rokrocznie na terenie gminy Lubasz odbywa się kilkadziesiąt różnorodnych imprez i wydarzeń kulturalnych, które w dużym stopniu budują jego atrakcyjność.

Liczne imprezy kulturalne i sportowe są, obok przyrody i zabytków, magnesem przyciągającym nie tylko mieszkańców, ale i turystów.

W 2014 odbyły się m.in.: Dni Lubasza, Powiatowy Przegląd Muzyki i Pieśni Chóralnej, Turniej Piłkarski Czaruś- Cup 2011, Gminno-Parafialne Święto Plonów, Gminny Konkurs Recytatorski. Ważną imprezą kulturalną, która cyklicznie odbywa się każdego roku w Lubaszu, są „Dni Lubasza”. Impreza ta organizowana jest w miesiącu

sierpniu. „Dni Lubasza” to nie jest jedna impreza, ale szereg imprez kulturalnych i kulturalno-sportowych, trwających kilka dni, a cieszących się wśród mieszkańców dużym zainteresowaniem. Zawody sportowe (piłka nożna, siatkówka plażowa, koncerty stanowią atrakcję nie tylko dla mieszkańców Gminy i okolicznych miejscowości, ale i turystów, wypoczywających nad jeziorem w Lubaszu. „Dni Lubasza” kończy zawsze koncert, organizowany w amfiteatrze nad jeziorem w Lubaszu.

Biblioteka Publiczna Gminy Lubasz mieści się w budynku Banku Spółdzielczego i czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-17.00, a Filia w Kruczu: we wtorki i czwartki w godz. 10.00–18.00.

Biblioteka Publiczna Gminy Lubasz oferuje:

- Literaturę piękną w wyborze dla dzieci, młodzieży i dorosłych, literaturę popularno-naukową, słowniki, encyklopedie, leksykony, atlasy geograficzne, czasopisma bieżące
- Zajęcia z dziećmi
- Spotkania z dorosłymi czytelnikami biblioteki
- Lekcje biblioteczne
- Wycieczki do biblioteki
- Darmowy dostęp do Internetu.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury, dba o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej i systemu informacyjnego na terenie Gminy.

Do zadań Biblioteki należy:

- Gromadzenie i opracowanie materiałów bibliotecznych, służących rozwijaniu czytelnictwa oraz zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych
- Udostępnianie zbiorów na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wymiany międzybibliotecznej
- Organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych ludziom chorym i niepełnosprawnym
- Tworzenie i udostępnianie własnych komputerowych baz danych: katalogowych, bibliograficznych i faktograficznych.

TABELA 26. ZBIORY BIBLIOTECZNE - STAN NA DZIEŃ 1.12.2014 R.

Księgozbiór ogółem	
W bibliotece w Lubaszu dane Wypożyczalni dla dorosłych i Oddziału dla dzieci i młodzieży	Ok. 20.426
W filii w Kruczu	Ok. 7.754
STRUKTURA WOŁOMINÓW w %	

Literatura piękną dla dzieci i młodzieży	29,8
Literatura piękna dla dorosłych	38,5
Literatura niebeletrystyczna	31,7
UŻYTKOWNICY	
Liczba czytelników ogółem	1.415
W bibliotece w Lubaszu dane Wypożyczalni dla dorosłych i Oddziału dla dzieci i młodzieży	1.270
W filii w Kruczu	145
WYPOŻYCZENIA ZBIORÓW	
Ogółem	27.000
W bibliotece w Lubaszu dane Wypożyczalni dla dorosłych i Oddziału dla dzieci i młodzieży	24.500
W filii w Kruczu	2.500

ŹRÓDŁO: BIBLIOTEKA PUBLICZNA W LUBASZU

Poniżej w tabeli zawarto podstawowe dane, dotyczące placówki za okres 2011-2014.

TABELA 27. BIBLIOTEKA PUBLICZNA W LUBASZU – DANE ZA LATA 2011-2014

Biblioteka Publiczna	2011	2012	2013	2014
Liczba pracowników	3	3	2	2
Liczba woluminów ogółem	27.615	27.849	28.101	28 180
Liczba pozyskanych woluminów w danym roku	648	683	721	769
Liczba zarejestrowanych czytelników ogółem	1 405	1 406	1 407	1 415
Liczba wypożyczeń w danym roku	22.734	27.849	26.643	27.000
Budżet placówki – suma wydatków rocznie	181.609	203.383	159.827	160 000
Zakupy książek w zł	14.489	16.383	17 127	17.326

ŹRÓDŁO: BIBLIOTEKA PUBLICZNA W LUBASZU

10.4. Media lokalne

Media lokalne na terenie Gminy Lubasz obejmują:

- wydawany przez Gminę Biuletyn Informacyjny Samorządu Gminy Lubasz (średnio 3 razy w roku).
- prasa regionalna dostępna na terenie Gminy to: Echa Nadnoteckie i Tygodnik Notecki.

- Prowadzony jest internetowy serwis informacyjny – info-lubasz

10.5. Sport

Do najważniejszych obiektów sportowych na terenie gminy Lubasz należą:

1) HALA WIDOWISKOWO – SPORTOWA W LUBASZU

W ofercie hali znajdują się m.in.:

- Zajęcia aerobiku
- Zajęcia w siłowni
- Ścianka wspinaczkowa
- Tenis stołowy.

Podstawowe dane hali:

- Powierzchnia użytkowa – 1.104 m²
- wymiary hali – 24 m x 46 m

Do dyspozycji:

- Piłka koszykowa – centralna lub dwa boczne
- Piłka siatkowa – centralna lub trzy boczne
- Tenis ziemny
- Piłka ręczna
- Tenis stołowy
- Siłownia
- Tablica wyników z zegarem
- dwie kotary grodzące
- Nagłośnienie
- Zaplecze sanitarno-szatniowe
- Ścianka wspinaczkowa wysokość - 11,5 m.

Hala oferuje możliwość organizacji imprez artystycznych: wystaw, konkursów, występów instrumentalno-wokalnych, itp.

RYSUNEK 3. HALA WIDOWISKOWO-SPORTOWA W LUBASZU (1)

PROJEKTANT: / WYKONAWCA: /

RYSUNEK 4. HALA WIDOWISKOWO-SPORTOWA W LUBASZU (2)

PROJEKTANT: / WYKONAWCA: /

- 2) BOISKO WIELOFUNKCYJNE PRZY SP W LUBASZU
- 3) ORLIK (2009) – na terenie ośrodka wypoczynkowego:
 - Boisko do piłki nożnej (sztuczna nawierzchnia)
 - Boisko wielofunkcyjne (siatkówka, piłka ręczna, koszykówka, kort tenisowy)
 Na terenie ośrodka jest też skate park i plac zabaw (nowy).

4) BOISKA TRAWIASTE:

- Krucz
- Stajkowo
- Jędrzejewo (w tym 1 przy szkole)
- Dębe
- Miłkowo – przy SP
- Sokołowo
- Goraj
- Lubasz (przy klubie sportowym)
- Sławno (nawierzchnia z polbruku, boisko do siatkówki)

Większość boisk znajduje się w zarządach poszczególnych wsi i są one modernizowane z środków funduszy sołeckich.

5) SALE SPORTOWE:

- Przy gimnazjum (pełnowymiarowa, nowoczesna)
- Przy SP w Lubasz
- Przy SP w Miłkowie

Na terenie Gminy działają prężnie kluby sportowe, takie jak:

- **KLUB SPORTOWY "LOTTA" LUBASZ**, ul. Kręta 7, Lubasz, Prezes: Beata Izydor-Kułaga. Klub specjalizuje się w wołyżerce (wołyżerka to dyscyplina jeździecka, polegająca na wykonywaniu z podkładem muzycznym zróżnicowanych ćwiczeń akrobatycznych i gimnastycznych w układzie pojedynczym, dwójkowym lub trójkowym, na galopującym koniu). Zawodniczki klubu mają na swoim koncie znaczące sukcesy na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym.
- **GMINNY KLUB SPORTOWY RADWAN LUBASZ**
Rok założenia: 1958
Prezes: Marcin Szwed
Do dyspozycji klubu jest Stadion Radwan Lubasz z trybunami na 512 miejsc (krzeselka) oraz trawiastą murawą.

Uczniowski Klub sportowy „Minimaks” Lubasz

RYSUNEK 5. RADWAN LUBASZ

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Lubasz

11. TURYSTYKA I PROMOCJA

11.1. Atrakcje i zabytki na terenie Gminy

Gmina Lubasz, położona na skraju Puszczy Noteckiej, należy do jednego z najbardziej malowniczych regionów Wielkopolski. Jej atuty to przede wszystkim przyrodnicza różnorodność, obecność obiektów zabytkowych, czyste środowisko, a także przyjaźni ludzie.

Istniejąca baza turystyczna pozwala na realizację wielu form wypoczynku, począwszy od tradycyjnego plażowania, a skończywszy na wyprawach pieszych i rowerowych, jeździe konnej, wędkowaniu, a nawet wspinaniu się na ścianie wspinaczkowej.

Pięknie położone jezioro z plażą strzeżoną, wypożyczalnią sprzętu wodnego, polem kempingowym, domkami drewnianymi i holenderskimi, boiskami sportowymi Orlika, skate parkiem i amfiteatrem, są do dyspozycji wczasowiczów i turystów, przybywających do Lubasza. Ośrodek wypoczynkowy w Lubaszu szczególnie gorąco zachęca rodziny z dziećmi, bowiem wspaniały plac zabaw oraz zamknięty dla ruchu pojazdów teren ośrodka stwarzają doskonałe i przede wszystkim bezpieczne, warunki dla ich wypoczynku. Ośrodek dysponuje obecnie ok. 44 miejscami noclegowymi, a czynione są działania w kierunku poszerzenia tej bazy o kolejne miejsca, łącznie z prywatnymi kwaterami powstałymi na terenie ośrodka.

Powierzchnię Gminy w 47% zajmują lasy z dużym bogactwem grzybów, jagód, zwierzyny leśnej, której obecność przyciąga rzesze myśliwych, zarówno z kraju, jak i

zagranicy. Dwa jeziora: Duże i Kruteckie, to raj dla wędkarzy, można w nich złowić wspaniałe okazy szczupaka i węgorza.

Na terenie Gminy znajduje się wiele atrakcji turystycznych, m.in. we wsi Dębe, na najwyższym wzniesieniu regionu stoi wiatrak – koźlak, całkowicie odrestaurowany, którego wewnątrz udostępniane jest do zwiedzania przez Gminny Ośrodek Kultury w Lubasz. Wiatrak produkował kaszę i mąkę do 1950 roku. Dzięki funduszom unijnym i gminnym, wyasygnowanym na jego remont, stanowi obecnie cenną pamiątkę i wartość historyczną.

W Kruczu, dzięki tamtejszej ścieżce przyrodniczo-leśnej, turysta poznać może tajemnice i piękno lasu. Trasa podzielona jest na 3 części: pieszą (6 km, kolor czerwony), pieszą lub rowerową (12 km, kolor żółty) i rowerową (20 km, kolor brązowy). Na 26 przystankach zapoznać się można z ochroną przyrody, różnorodnością biologiczną, nasiennictwem i szkółkarstwem, miejscami historycznymi, siedliskami, a nawet wałami wydmowymi. Ścieżka udostępniana jest przez Nadleśnictwo Krucz, a zaczyna się na terenie zespołu pałacowo-parkowego, gdzie jest też sala dydaktyczna z licznymi eksponatami edukacyjnymi.

Pobliski Kruteczek, schowany wśród lasów Puszczy Noteckiej, to miejscowość typowo letniskowa, z wieloma prywatnymi domkami wokół jeziora. Znajduje się tam kamień, upamiętniający pobyt w Kruteczku Kardynała Karola Wojtyły. W Sławnie zlokalizowany jest natomiast neoklasycystyczny pałac (z 1880 r.) i park dworski, w którym znajdują się 22 drzewa – pomniki przyrody, niektóre w wieku ok. 150 lat.

W Sokołowie przy drodze wojewódzkiej stoi jedyny w kraju pomnik spadochroniarzy, upamiętniający zwiadowczy zrzut podczas II wojny światowej. W Goraju zwiedzić można pięknie położony zamek Hochbergów z 1910 roku (obecnie internat Zespołu Szkół Leśnych), ekspozycję leśną w pomieszczeniach ZSL, a także zagrodę dzików przy Leśnictwie Goraj. W sąsiedniej wsi Bzowo znajduje się pałac w stylu renesansowej rezydencji (z 1880 r.). Goraj leży na skraju tzw. Szwajcarii Czarnkowskiej, wśród lasów, pagórków morenowych i stromej krawędzi doliny rzeki Noteć.

Również w samym Lubasz widoczne są ślady bogatej przeszłości - późnobarokowy kościół p.w. NNMP (z 1750 r.) z polichromią prof. Wacława Taranczewskiego i obrazem Matki Boskiej Śnieżnej z 1600 roku (cel licznych pielgrzymek), dzwonnica kościelna (gotyk angielski), klasycystyczny pałac z przyległym parkiem oraz rzadkimi gatunkami drzew i roślinności.

Baza hotelowa na terenie Gminy jest bardzo zróżnicowana. Hotele zlokalizowane są w Lubasz (Hotel-restauracja „Meteor” i „Dworek”). Powstało też kilka gospodarstw agroturystycznych: w Miłkowie („Chata Miłkowska”), Dębem („U Lewandowskich”, „Zameczek na Skarpie”, Tomasz Mleczek), Stajkowie („Nad Stawem”), Nowinie („Gacówka”), Kruteczku („Niedźwiedzia Gawra”), Goraju (I. M. Przywara), Jędrzejewie (H. B. Wlekły), Elźbiecinie (Z. Ćwieczkowski).

Przez Gminę, wzdłuż jeziora i dalej przez Goraj w kierunku Czarnkowa, wiedzie Transwielkopolska Trasa Rowerowa z wieloma atrakcjami turystycznymi po drodze.

Turyści wybrać mogą dla siebie najbardziej atrakcyjną formę wypoczynku i cieszyć się walorami przyrodniczymi dostępnymi w gminie Lubasz, bliżej natury, w ciszy lasów, z czystą wodą i powietrzem, z dala od wielkomińskiego zgiełku.

W 2011 r. została oddana do użytku przy gimnazjum w Lubaszu sala widowiskowo-sportowa z pełnowymiarowym boiskiem do gry w piłkę siatkową, koszykową. Sala wyposażona jest także w opuszczane kurtyny, dzięki czemu istnieje możliwość podziału boiska na 3 części. W hali znajduje się 250 miejsc siedzących, ponadto obiekt wyposażony jest w zaplecze sanitarne, w tym szatnie, łazienki. Budynek hali sportowej dostępny jest nie tylko dla uczniów gimnazjum ale i mieszkańców Gminy. W pomieszczeniach piwnicznych budynku gimnazjum znajduje się w pełni wyposażona siłownia.

CIEKAWY OBIEKTY

KOŚCIÓŁ W LUBASZU

Najcenniejszym zabytkiem w gminie Lubasz jest kościół p.w. Narodzenia NMP. Dziesięcioletnia budowa tej barokowej świątyni została ukończona 7 września 1761 r. Nowy kościół ku czci Najświętszej Maryi Panny został poświęcony w 1775 r., a kościołem parafialnym stał się od 22 maja 1779 r. Zespół kościoła p.w. Narodzenia NMP usytuowany malowniczo na niewielkim wzniesieniu, tzw. Krasnej Górze, należy do okazałych przykładów sakralnego budownictwa. Kościół wzniesiony w późno barokowych formach jest budowlą jednonawową, z dwoma czworobocznymi ukośnie ustawionymi wieżami w fasadzie zachodniej oraz dwoma kapticami fundacji Miaskowskich. Jednolite, rokokowe wyposażenie wnętrza pochodzi z ok. 1760 r., kościół posiada również bogatą dekorację stiukową. Polichromia została wykonana w 1937 r. przez Wacława Taranczewskiego. Przed główną zachodnią fasadą zachowana pozostała okazała architektoniczna brama neobarokowa (1900 r.) z motywem przerwanej frontonu. Do zespołu kościoła należy również dzwonnica wzniesiona w 1856 r. w formie czworobocznej wieży z motywami stylizowanego gotyku angielskiego oraz usytuowana po przeciwnej stronie skromna parterowa plebania z poł. XIX w. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Boskiej Śnieżnej z ok. 1600 r. - cel licznych pielgrzymek. Wszelkie dane historyczne wskazują, że obraz trafił do Lubasza poprzez ojca Ryskoniusza, który zakupił go w Rzymie. Obraz o wymiarach 93,5 x 130,5 cm namalowany jest farbami olejnymi na dwóch dębowych deskach i posiada drewnianą ramę. W II poł. XVII w. został przyozdobiony drogocenną sukienką z koronami. Niestety, w 1984 r. zostały one skradzione. Obraz Matki Boskiej Śnieżnej został przeniesiony do Kościoła w Lubaszu podczas bardzo podniosłej uroczystości, która - jak podają kroniki - zgromadziła ponad 6 tys. wiernych i wielu znamienitych gości, a asystowała jej chorągiew husarska królewicza polskiego Karola. Druga tak wielka uroczystość miała miejsce 3 września 2000 r., kiedy cudowny obraz koronowany został koronami papieskimi, poświęconymi przez Ojca Świętego Jana Pawła II podczas pielgrzymki do Polski w czerwcu 1999 r. Było to niezwykłe wydarzenie. Otoczenie świątyni zmieniło się nie do poznania. Powstał plac koronacyjny, na którym stanął ołtarz - dar dla Gminy od Zakładów H. Cegielskiego w Poznaniu, przy którym Jan Paweł II odprawił mszę św. na placu Mickiewicza w Poznaniu. Stąd nazwa placu im. Papieża Jana Pawła II. 8 września w Sanktuarium obchodzona jest uroczystość Narodzenia Najświętszej Maryi Panny,

poprzedzona kilkoma dniami podczas, których przybywają pielgrzymi z Archidiecezji i Dekanatu. Kościół jest w bardzo dobrym stanie technicznym – sukcesywnie jest remontowany.

PAŁAC W LUBASZU

Kolejnym zabytkiem w miejscowości Lubasz wartym zobaczenia jest pałac, który został wzniesiony ok. poł. XVIII w. na miejscu poprzedniego drewnianego dworu. Kilkakrotne przebudowy pozbawiły go pierwotnego stylu. Obecnie, po gruntownej przebudowie w 1911 r. według projektu poznańskiego architekta Stanisława Mieczkowskiego, posiada jednolity wystrój wszystkich elewacji utrzymany w formach neoklasycystycznych. Ozdobą prostej bryły pałacu jest m.in. podcień z I poł. XIX w. z dziewięcioma kolumnami toskańskimi z trójkątnym frontonem na osi, a od strony ogrodu czterokolumnowy portyk. Pałac jest otoczony parkiem. W jego południowo-zachodnim narożniku usytuowany został drugi po pałacu obiekt rezydencyjny - tzw. oficyna pałacowa. Wzniesiona w formach neoklasycystycznych ok. 1835 r. (przebudowana w 1930 r.) posiada prostą parterową bryłę nakrytą dachem naczółkowym z elewacją ogrodową, ozdobioną wysokim kolumnowym portykiem z trójkątnym frontonem i herbem ostatnich właścicieli Lubasza. Z dawnych obiektów gospodarczych otaczających folwarczne podwórze zachowane pozostały: wozownia i stajnia (1907 r.), stelmacharnia (1920 r.), stodoła i obora. Rozległy i pięknie położony park tworzy właściwe tło dla zabytkowej architektury. Południowa część parku ze stawem zachowała ślady dawnego „ogrodu włoskiego” z regularnym układem alei, głównie bukowo-grabowych i jesionowych.

ZAMEK W GORAJU

Zamek w Goraju został wzniesiony dla Wilhelma Bolko von Hochberga w latach [1910-1911](#). Jest on malowniczo położony na skarpie w Puszczy Noteckiej, na lewym brzegu rzeki Noteć. Budowla założona została na planie litery U, ramiona ma skierowane w kierunku rzeki. Po obu stronach skrzydła frontowego znajdują się dwie potężne baszty zwieńczone hełmami. Trzecia baszta z kolei usytuowana jest na końcu wschodniego skrzydła. Budowla była wzorowana na zamku warownym Varenholz w Westfalii.

Co do samej miejscowości Goraj to była ona w XIX wieku własnością Goetzendorf-Grabowskich. Następnie od 1873 roku przeszła na własność hrabiów von Hochberg von Pless (książąt pszczyńskich). Kolejnymi właścicielami Goraja był ród von Hochbergów a następnie właścicielem byli: Henryk XI, Wilhelm Bolko. Zamek w rękach rodu Hochbergów pozostawał aż do zakończenia II wojny światowej.

Zamek jest w bardzo dobrym stanie technicznym, obecnie znajduje się tam Zespół Szkół Leśnych w Goraju.

PAŁAC W SŁAWNIE

Został wzniesiony w XIX w. przez rodzinę Dulinowskich. Z tamtych czasów zachował się w dobrym stanie zwarty kompleks pałacowo-parkowy, kompozycyjnie składający się z części rezydencjonalnej (pałacu otoczonego parkiem) oraz z usytuowanego od południowego zachodu podwórza folwarcznego. Obecnie układ zespołu pozostał bardzo dobrze zachowany, jedynie niektóre obiekty gospodarcze uległy zastąpieniu nowymi

realizacjami. Jest to murowana parterowa budowla z piętrową wystawką na osi, nakryta mansardowym dachem, mieszczącym poddasze użytkowe. Wystrój architektoniczny elewacji utrzymany jest w neoklasycystycznych formach. Park dworski założony został ok. 1880 r. Południowa część parku utrzymana jest w stylu krajobrazowym, natomiast północna posiada naturalny leśny charakter. W parku znajduje się 22 pomników przyrody, m. in. okazałe dęby, kasztanowce, jesiony, platany, wiąz i modrzew, liczące ok. 100-150 lat.

PAŁAC W BZOWIE

Pałac pochodzi z ok. 1880 r. Stylem nawiązuje do typu renesansowej rezydencji, popularnej w tym czasie wśród wielkopolskiego ziemiaństwa, jednak w skromniejszej wersji. Obiekt składa się z dwukondygnacyjnej części głównej z ryzalitem, mieszczącym reprezentacyjne wejście, jednokondygnacyjnej niewielkiej przybudówki oraz obowiązkowej w tym założeniu wieży. Elewacje zachowały dekoracyjny detal architektoniczny: boniowane, rozczłonkowane pilarsami, ozdobne opaski z ornamentalnym zwieńczeniem. Dopełnieniem części rezydencjonalnej zespołu dworskiego pozostaje park krajobrazowy z II poł. XIX w., założony na obszarze ok. 4 ha. Wśród licznie zachowanego starodrzewia na uwagę zasługuje jedno z najstarszych drzew - okazały dąb Mikołaj, upamiętniający pożyteczną działalność jednego z właścicieli Bzowa Mikołaja Swiniarskiego. Gospodarcze objekty folwarczne zgrupowane zostały w północno-zachodniej części, wokół obszernego podwórza z dwoma zbiornikami wodnymi. Obecnie dawne budynki zostały w dużym stopniu przebudowane lub zastąpione nowymi realizacjami. Należąca do zespołu folwarcznego kolonia mieszkalna składa się z zachowanych obecnie ośmiu budynków (dawnych dworaków) niewielkich parterowych domów z wysokimi dachami dwuspadowymi.

WIATRAK - KOŻŁAK W DĘBEM

Wartym do obejrzenia jest we wsi Dębe wiatrak – koźlak. Jego korpus pochodzi z połowy XIX w. Wiatrak stoi na niewielkim wzgórzu przy drodze do Lubasza. Został on przywieziony w połowie XIX w. z Oporowa koło Wroniek. Wiatrak należał do młynarskiej rodziny Szczepańskich, która prześladowana przez władze pruskie po patriotycznych wydarzeniach Wiosny Ludów, zdecydowała przenieść się w te strony. W 1889 roku wiatrak kupił Marcin Szypa – młynarz. Podczas II wojny światowej wiatrak użytkował Niemiec Benjamin Bryks. Po zakończeniu wojny właścicielem nieruchomości został Stanisław Szypa - młynarz. Od 1950 roku młyn nie jest użytkowany.

O młynarstwie w Dębem źródła historyczne nie podają wielu informacji, wiadomo jedynie że wiatrak w Dębem od drugiej połowy XIX w. produkował słynną na całą okolice kaszę. Wiatrak jest przykładem wiejskiego budownictwa przemysłowego z połowy XIX w., stanowi on niezwykle cenny zabytek kultury technicznej. Budynek ma kształt prostopadłościanu o podstawie prostokątnej o wymiarach 5,0x5,4 m. Wysokość wiatraka od fundamentów do kalenicy wynosi 12,2m, a wysokość dachu 3,7 m. Obiekt jest trzykondygnacyjny. Wiatrak – koźlak wykonany jest z drewna dębowego. Posadowiony jest na kamieniach wpuszczonych w grunt. Konstrukcja niniejszego wiatraka jest typowa dla innych wiatraków wielkopolskich. Budynek osadzony jest na „koźle” za pomocą dwóch równoległych belek izbicowych i mącznicy odwróconych o 90 stopni. Wszystkie ściany mają konstrukcję szkieletową o belkach sosnowych, z zewnątrz

wiatrak odeskowany jest deskami sosnowymi, montowanymi na styk. Wiatrak posiada trzy otwory drzwiowe i pięć otworów okiennych. Konstrukcja dachu jest płatwiowo-krokwiowa z dwoma naczółkami. W 2011 r. wiatrak został rekonstruowany przez Gminny Ośrodek Kultury w ramach środków pomocowych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

11.2. Usługi dla mieszkańców i turystów

Zarówno turyści, jak i mieszkańcy Gminy, korzystać mogą z bogatej bazy noclegowej i gastronomicznej obejmującej:

TABELA 28. WYKAZ OBIEKTÓW ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI HOTELARSKIE

Lp.	Nazwa obiektu	Właściciel obiektu	Adres	Liczba miejsc
1.	Zajazd Dworek	Grażyna Majewska-Pintal	ul. Kościelna 1, 64-720 Lubasz tel. (67) 2556079, 667-146-662,	32
2.	Zajazd Meteor	Maria Jans	Lubasz, ul. B. Chrobrego 88, 64-720 Lubasz, tel./fax (67) 2556021 www.zajazd-meteor.pl	27
3.	Gospodarstwo Agroturystyczne Paulina Czubaszewska	Paulina Czubaszewska	Miłkowo 61D, 64-720 Lubasz	24
4.	Gospodarstwo Agroturystyczne Zbigniew Ratajczak	Zbigniew Ratajczak	Dębe, ul. Poznańska 5, 64-720 Lubasz	24
5.	Gospodarstwo Agroturystyczne Halina Wlekła	Halina Wlekła	Jędrzejewo 39, 64-720 Lubasz	5
6.	Gospodarstwo Agroturystyczne Ilona i Marek Przywara	Ilona i Marek Przywara	Goraj 21C 64-720 Lubasz tel. (67) 255 67 49, 695 701 527 e-mail: marek-7-68@o2.pl	12
7.	Gospodarstwo Agroturystyczne Tomasz Mleczo	Tomasz Mleczo	Dębe, ul. Starowiejska 16, 64-720 Lubasz	5
8.	„Zameczek” na Skarpie Gospodarstwo Agroturystyczne Jan Hruszowiec, Stefania Kryger	Jan Hruszowiec, Stefania Kryger	Dębe, ul. Dębowa 22 64 – 720 Lubasz tel. (67) 255 66 83, 692 082 372 e-mail: ferguson25@interia.pl	4
9.	Gminny Ośrodek Kultury	Gminny Ośrodek Kultury	ul. Kościelna 4, 64-720 Lubasz	44.
11.	Gospodarstwo	Lewandowska	Dębe, ul. Obornicka 34, 64-720	-

	Agroturystyczne Lewandowska Maria, Lewandowski Kazimierz	Maria, Lewandowski Kazimierz	Lubasz	
12	Gospodarstwo Agroturystyczne Tomasz Kryger	Tomasz Kryger	Dębe, ul. Dębowa 1, 64-720 Lubasz	3 pokoje
13	Gospodarstwo Agroturystyczne Marian Stochaj	Marian Stochaj	zam. Goraj 28/3, 64-720 Lubasz, prowadzi działalność agroturystyczną w miejscowości Nowina 18B, 64- 720 Lubasz	8
14	"Niedźwiedzia Gawra" Agroturystyka,	Romuald Gasperowicz	Kruteczek 29 64-720 Lubasz tel.: (67) 255 79 97 kom.: 504 164 864 e-mail: biuro@niedzwiedziagawra.pl www.niedzwiedziagawra.pl	-
16	Gospodarstwo Agroturystyczne	Tomasz Mleczek	Dębe, ul. Starowiejska 16 64 – 720 Lubasz tel. (67) 255 62 81, 888 860 480 e-mail: prezess01@wp.pl	-
18	Gospodarstwo Ekologiczno – Agroturystyczne	Zdzisław Ćwieczkowski	Elźbiecin 2 64 – 720 Lubasz tel. (67) 255 60 22, 784 187 136 e-mail: zdzislaw.ranczo@vp.pl	-
19	Gospodarstwo Agroturystyczne "Nad Stawem"	Barbara Smug	Stajkowo 87B 64-720 Lubasz tel. 508 647 014 http://www.stajkowo.pl e-mail: nadstawem@stajkowo.pl	20 miejsc noclegowych

Ponadto usługi gastronomiczne na terenie Gminy świadczą:

- „Zajazd Meteor” Maria i Mieczysław Jans, ul. B. Chrobrego 88, 64-720 Lubasz
- „Restauracja Zakątek” Fabian Nowak, ul. B. Chrobrego 30
- „Zajazd Dworek” Pizzeria SMAKOSZ Sylwia Udzik, ul. Kościelna 1, 64-720 Lubasz
- Gminny Ośrodek Kultury ul. Kościelna 4, 64-720 Lubasz;
- Ośrodek rekreacyjny PORTUS Marcin Błędzki, ul. Na przystań 1, 64-720 LUBASZ
- Pizzeria „Cafe 15” Ewa Fucner, ul. B. Chrobrego 15, 64-720 LUBASZ

11.3. Szlaki turystyczne

Gmina Lubasz stanowi cenny obszar pod względem rozwoju turystyki. Ukształtowanie terenu oraz liczne zabytki sprzyjają aktywnemu wypoczynkowi. Przez teren Gminy biegną trzy szlaki turystyczne konne, szlaki kajakowe, piesze oraz rowerowe. Te ostatnie

stanowią one połączenie do tras rowerowych o charakterze międzyregionalnym i regionalnym, tj. do:

- Międzynarodowej Trasy Rowerowej Euro Route „R-1”, prowadzącej z Francji przez Holandię, Niemcy i Polskę do granicy z Obwodem Kaliningradzkim, a w przyszłości do Moskwy
- trasy rowerowej „R-4” o nazwie „Szlak parków narodowych i krajoznawczych” z Wroniek do Złotowa, wiążącej Drawieński Park Narodowy z Sierakowskim Parkiem Krajobrazowym na południu i Drawskim Parkiem Krajoznawczym na północy.

Przez Gminę przebiega także północny odcinek Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej (TTR) z Poznania do Okonka. Sam Lubasz połączony jest z TTR szlakiem łącznikowym, wiodącym północnym brzegiem Jeziora Dużego.

Ze środków Lasów Państwowych oraz budżetu Państwa została także wyznaczona, wspomniana już wcześniej ścieżka przyrodniczo-leśna (pieszo-rowerowa), biegnąca przez teren leśnictwa Ciszkowo i Gniewomierz. Przebieg ścieżki i lokalizacja 26 przystanków sprzyja zapoznaniu się z przyrodą i różnorodnością biologiczną lasów na terenie wspomnianych nadleśnictw oraz miejscami historycznymi.

TABELA 29. INWENTARYZACJA SZLAKÓW PIESZYCH I ROWEROWYCH WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO, PRZECHODZĄCYCH PRZEZ TEREN GMINY LUBASZ

Lp.	Nazwa - Przebieg szlaku	Oznakowanie szlaku	Długość szlaku	Charakter szlaku ⁶	Rok utworzenia - rok ostatniego odnowienia	Zarządca szlaku	Zasięg szlaku
1.	Lubasz-Goraj Zamek-Krucz-Kruteczek-Nowina-Lubasz (szlak pieszo-rowerowy)	Brak	28 km	G	ok. 2000 r.	Gmina Lubasz	Obszar Gminy Lubasz
2.	Szlak zielony – pieszy Obrzycko-Klempicz-Stajkowo-Goraj Zamek-Czarnków	WK 185z	36 km	W	Brak danych	PTTK	Obszar gmin: CzarnkówLubasz, Obrzycko
3.	Szlak dokoła Jeziora Dużego w Lubasz - pieszy	brak	5 km	G	projektowany	Gmina Lubasz	Obszar Gminy Lubasz
4.	Transwielkopolska Trasa Rowerowa – szlak rowerowy Od Poznania (na terenie Gminy Lubasz miejscowości Jędrzejewo, Prusinowo – Lubasz), trasa potem przechodzi przez Czarnków aż do Okonka	oznakowany	9	W	2002	Marszałek Województwa Wielkopolskiego	centralna - północna część Wielkopolski

6 W - wojewódzki, P - powiatowy, G - gminny, M - miejski.

5.	Szlak niebieski - pieszy Szlak Zachodniej Wielkopolski Ujście - Czarnków - Goraj - Sieraków - Międzychód - Pszczew - Trzciel - Zbąszyń - Świetno - Kaszczor - Wieleń Zaobrzański - Włoszakowice - Górka Duchowna - Leszno - Rydzyna - Góra - Wąsosz	oznakow any	10 km	W	Brak danych	Brak danych	półn. -zach. Wielkopolska
----	---	----------------	----------	---	----------------	----------------	------------------------------

11.3. Działania promocyjne Gminy

Działalność promocyjna gminy Lubasz przejawia się w następujących sferach:

- Prowadzenie strony internetowej. Zamieszczane są na niej m.in. informacje, dotyczące Gminy, tj. opis Gminy (tereny warte zobaczenia, w tym opis zabytków, piękno krajobrazu, informacje o historii Gminy, o bieżących imprezach kulturalnych, terenach inwestycyjnych, działaniach inwestycyjnych Gminy, pozyskanych funduszach na rozwój, itd.); dane te są systematycznie aktualizowane. Planuje się prowadzenie strony internetowej w wersji językowej niemieckiej i francuskiej.
- W 2013 r. został wydany folder o Gminie, promujący jej walory turystyczne. Folder zawiera informacje o szlakach turystycznych, zabytkach, informacje o miejscowościach, przyrodzie, w znacznej części poświęcony jest tzw. turystyce sakralnej, opisując kościół w Lubasz. Część informacji zawarta w folderze jest przetłumaczona na język niemiecki.
- Udział w Agrotargach w Czarnkowie.
- Przekazywanie folderów promujących Gminę na imprezy, wystawy ,organizowane przez Starostwo Powiatowe w Czarnkowie, Czarnkowsko-Trzcianecką Lokalną Grupę Działania oraz inne organizacje i stowarzyszenia. Foldery są dostępne podczas różnego rodzaju imprez w tym dożynki gminne, konkurs strzelectwa myśliwskiego, itp.
- Sukcesywne wydawanie przez Gminę Biuletynu Informacyjnego Samorządu Gminy Lubasz, opisującego ważniejsze wydarzenia, inwestycje, projekty dla społeczności lokalnej.
- Współpraca z niemiecką Gminą Sottrum
- Współfinansowanie publikacji, w których zamieszczone są informacje o gminie Lubasz, np

12. SPIS TABEL

RAPORT
O STANIE GMINY
LUBASZ

GRUDZIEŃ 2014 ROK